

KIISTA KESTÄVÄSTÄ METSÄSTÄ EUROOPASSA

Vastademokraattinen valta vastustamassa metsäbiomassan energiakäyttöä

Elo Mikael Vanhanen
Kandidaatintutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteet ja filosofia
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteet ja filosofia
Tekijä Elo Mikael Vanhanen	
Työn nimi Kiista kestävästä metsästä Euroopassa: Vastademokraattinen valta vastustamassa metsäbiomassan energiakäyttöä	
Oppiaine Valtio-oppi	Työn tyyppi Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2022	Sivumäärä 35 sivua + 3 sivua liitteitä
Ohjaaja Kia Lindroos	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimuksen tehtävänä on selvittää, kuinka kansalaiset ottavat osaa poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon metsäbiomassan energiakäytöstä. Tarkoituksena on tarkastella kansalaisten vaikuttamiskeinoja valitsemani tapausesimerkkini avulla, joka on vuosina 2010-2018 toteutettu vastustuskampanja Grangemouthin biomassalaitosta vastaan Skotlannissa. Tutkimuksen aineiston muodostaa yksi Planning Democracy -järjestön blogikirjoitus, virkahenkilön vastine rakennuslupahakemuksen valituskirjeeseen sekä Biofuelwatch -järjestön julkaisemat tiedotteet ja vastineet, joista olen valinnut tutkimukseeni 10 esimerkkiä.</p> <p>Tutkimus on teoreettinen ja perustuu Pierre Rosanvallonin teoriaan vastademokratiasta. Teoria tekee kansalaisten osallistumisen ympäristöpolitiikkaan näkyväksi ja murtaa myytin kansalaisten passiivisuudesta. Vastademokraattisen vallan käyttö ilmeni valitsemassani tapausesimerkissä kaikilla Rosanvallonin jaottelemissa tavoilla: kansalaiset käyttivät vastademokraattista valvontaa, torjuntaa ja tuomitsemista. Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjassa kansalaisten osallistuminen päätöksentekoon metsäbiomassasta ylitti roolin, jonka äänestyksellis-edustuksellinen demokratia on heille varannut. Kansalaisilla oli useita keinoja osallistua keskusteluun demokraattisessa järjestelmässä: 1) mediahuomiota tavoittelevat keinot: mielenosoitukset, julkiset lausunnot medialle, tiedottaminen blogikirjoitusten, tiedotteiden ja sosiaalisen median postausten avulla; 2) äänestyksellis-edustukselliseen päätöksentekoprosessiin osallistuminen: valitusten ja vastineiden laatiminen, koalitioiden rakentaminen poliitikkojen ja ympäristöhaitoista kärsivien toimialojen yhdistysten kanssa, 3) oikeudellisiin prosesseihin tukeutuminen ja 4) suora tiedottamistyö rahoittajille. Tutkielman tuloksista voidaan päätellä, että vastademokraattinen toiminta on olennainen osa Skotlannin nykydemokratiaa ja pyrkii korjaamaan sen toimintaa.</p>	
Asiasanat demokratia, mielenosoitukset, kestävä kehitys, ilmastonmuutos, luonnonvarat, metsäpolitiikka, energiapolitiikka	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	3
2 KIISTA KESTÄVÄSTÄ METSÄSTÄ EUROOPAN UNIONISSA	4
2.1 Kestävyyden kysymys neuvottelutilassa	4
2.2 Kansalaisuuden osa kestävän metsän- ja maankäytön rakentajina Euroopan Unionissa	6
2.3 Kestävien metsien kolme narratiivia.....	9
3 GRANGEMOUTHIN BIOMASSALAITOS JA VASTADEMOKRAATTINEN TOIMINTA	12
3.1 Passiivisen kansalaisen myytti.....	12
3.2 Biofuelwatch -järjestö vastademokraattisena toimijana	13
3.3 Grangemouthin biomassalaitoksen valvonta	14
3.3.1 Valppaus, arvostelu ja ilmianto	14
3.3.2 Itseään korjaava demokratia ja poliittinen legitimiteetti.....	19
3.5 Grangemouthin biomassalaitoksen torjunta.....	22
3.4 Grangemouthin biomassalaitoksen tuominta.....	24
3.5 Poliittinen vai epäpoliittinen talous?.....	25
4 YHTEENVETO	27
LÄHTEET.....	30
Aineisto.....	30
Tutkimuskirjallisuus.....	31
LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Metsien tila ja käyttö aiheuttavat globaalisti monitasoisia yhteiskunnallisia kiistoja. Ilmastonmuutos ja biodiversiteettikriisi asettavat ristiriitaisia paineita metsien biomassan käytölle. Euroopan Unionin kestävä energiasiirtymä perustuu biomassan kasvavalle käytölle, josta suuri osa perustuu metsäbiomassan hyödyntämiselle. Samanaikaisesti metsien lisääntyneet hakkuut ovat synnyttäneet protestiliikkeitä ympäri Eurooppaa ja globaalisti.

Tarkastelen tässä tutkielmassa seuraavia tutkimuskysymyksiä: 1) Mitä keinoja kansalaiset käyttävät ottaakseen osaa keskusteluun metsäbiomassan kestävydestä ja metsäbiomassan energiakäyttöön Euroopassa? ja 2) Miten kansalaiset käyttävät vastademokraattista valtaa pyrkiessään haastamaan metsäbiomassan energiakäyttöä? Taustoittaakseni metsien kestävyyskysymystä sekä Biofuelwatch -järjestön motiiveja metsäbiomassan vastustamiselle, olen tukeutunut tutkimusartikkeleihin sekä EU:n raportteihin. Rajatakseni aineistoa olen valinnut tapausesimerkiksi yhden biomassalaitoksen vastustuskampanjan Grangemouthissa, Skotlannissa, jonka kautta tarkastelen vastademokratian keinoja vastustaa metsäbiomassan käyttöä energiantuotannossa paikallistasolla. Tässä tutkielmassa pureudun kansalaisyhteiskunnan toimintaan osana demokratiaa. Pierre Rosanvallonin Vastademokratia -kirjan tarjoama teoria ohjaa analyysiani Biofuelwatch -järjestön toiminnasta. Biofuelwatch -järjestön sekä muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden onnistui estää biomassatehtaan rakentaminen Grangemouthissa, Skotlannissa. Kampanja alkoi jo vuonna 2010, ja päättyi 2018, eli ennen Iso-Britannian irtautumista Euroopan Unionista. Biofuelwatch -järjestö pyrkii vaikuttamaan niin kansallisesti kuin EU-tasolla.

Kirjotusprosessin alkuvaiheessa olin kiinnostunut myös kansalaisuuden käsitteestä ja tavoista, joilla kansalaisyhteiskunnan toimijat, jotka käyttävät vastademokraattista valtaa kampanjoidakseen ilmastonmuutoksen ja luontokaton hillinnän puolesta, ymmärtävät tai toteuttavat omaa kansalaisuuttaan. Rajalliset resurssit tämän tutkielman toteuttamiseen sai kuitenkin minut rajaamaan tämän osuuden pois, sillä tutkielman teoreettinen osuus ja tutkielman pituus olisi kasvanut nähdäkseni liian suureksi.

2 KIISTA KESTÄVÄSTÄ METSÄSTÄ EUROOPAN UNIONISSA

2.1 Kestävyyden kysymys neuvottelutilassa

Metsäbiomassan rooli kestävässä energiasiirtymässä on kiistelty aihe, ja metsien ”kestävyys” ja metsien ”kestävä käyttö” määrittyvät moninaisesti yhteiskunnallisessa keskustelussa nostaten esiin arvostiritoja. Ilmastonmuutoksen hillinnän tavoite asettaa paineita metsäbiomassan kasvavalle käytölle, kun niin energia-, metsä- ja kemianteollisuus näkevät metsäbiomassan vähähiilisenä raaka-aineena ja pyrkivät korvaamaan sillä muita hiilipäästöiltään suurempia raaka-aineita (Majava ym., 2022). Samanaikaisesti metsien tarjoamat hiilinielut ja -varastot ovat keskeisessä asemassa ilmastonmuutoksen hillinnässä ja hiilineutraalisuuden tavoittelussa (Majava ym., 2022). Ilmastonmuutoksen rinnalla biodiversiteetin köyhtyminen aiheuttaa uhkia (metsä)ekosysteemien kantokyvylle ja täten myös yhteiskunnille (IPBES, 2019). Ilmastonmuutosta ja biodiversiteetin köyhtymistä ajavat tekijät ovat osittain erillisiä, mutta johtuvat molemmat ihmisten toiminnasta (IPBES, 2019).

Maankäytön ja luonnonvarojen kulutuksen tavat ja tyylit ovat molempien kriisien aiheuttajia ja täten myös niiden ratkaisijoita. Yhteiskuntien kestävyysmurros vaatii muutosta asenteeseen niiden perusteena olevaa biofysikaalista materiaalisuutta kohtaan (Majava, ym. 2022), ja kriisien hallinta vaatii muutosta yhteiskunnalliseen aineenvaihdunnan kestävyteen (Haberl ym., 2011, Majava ym., 2022). Toisin sanoen ylikuluttavat yhteiskunnat luovat itselleen ympäristöllisiä ja sosiaalisia kriisejä, jotka uhkaavat niiden olemassaoloa. Rakenteellinen kestävyysmurros vaatii myös muutosta asenteissa: luonnonvarojen kuluttamisen pysymistä rajoissa, jotka eivät romahduta planetaarisia biofysikaalisia prosesseja ja täten inhimillisen elämän edellytyksiä.

Parhaimmillaan ilmastonmuutoksen ja biodiversiteetin köyhtymisen hillinnässä otettaisiin huomioon kriisien väliset kytkökset ja näin vältettäisiin

ratkaisumalleja, jotka hillitsevät toista kriisiä, mutta kiihdyttävät toista. Kuitenkin kriisien monimutkaisuus ja yhteiskuntien eri toimijoiden intressit vaikeuttavat hallintaa. Metsäbiomassan käyttö asettuu näiden molempien kriisien risteyskohtaan ja avaa kiinnostavan väylän tutkimukselle tarkastella yhteiskuntien sisäisiä ja globaaleja arvovirta- ja arvovirta-kohtia. Kiistat metsäbiomassan käytöstä paljastavat eri intressiryhmien arvopainotukset ja samalla selittävät metsäbiomassan ”kestävyyden” määrittelyn moninaisuutta. Eri toimijat voivat nähdä metsäbiomassan kestävä käytön uhkana tai pelastajana, tavoitteena tai olemassa olevana todellisuutena. Metsäbiomassan rooli osana kestäväää energiasuirtymää määrittäy samanaikaisesti eri toimijoille ratkaisuna ilmastonmuutokseen ja toisille uhkana niin ilmastolle kuin biodiversiteetille.

Yrityksiä asettaa globaaleja tavoitteita biodiversiteettikadon pysäyttämiseksi on ollut 2000-luvulla useita, mutta tavoitevuotta on siirretty jo kolmesti. Yhdistyneet kansakunnat pyrkivät pysäyttämään luontokatoa ensin vuoteen 2010 mennessä, ja toisen kerran vuoteen 2020 mennessä, mutta molemmissa epäonnistuttiin (Xu, ym., 2021). Tällä hetkellä YK:n ympäristöohjelma luo tavoitteita vuosille 2030 ja 2050 (UNEP, 2020), ja näistä tavoitteista (”The post-2020 global biodiversity framework”) päätettiin joulukuussa 2022 (UNEP, 2021, UNEP 2022).

Euroopan Unioni tavoittelee osana vihreän kehityksen ohjelmaansa ja ilmastolakia hiilineutraalisuutta vuoteen 2050 mennessä, ja 55 prosentin päästövähennystä, vuoden 1990 tasoon verrattuna, vuoteen 2030 mennessä (Delivering the European Green Deal). Usea taho, esimerkiksi Suomen Ilmastopaneeli, on suositellut huomattavasti korkeampia päästövähennystavoitteita, jotta EU pysyisi Pariisin ilmastopaneelissa määritellyissä rajoissa. Suomen Ilmastopaneelin päästövähennyssuositus on korkeimmillaan 207 prosenttia vuoteen 2050 mennessä ja hiilineutraaliustavoite on asetettu vuodelle 2030. Alimmillaan suositustavoite on 126 prosentin päästövähennys vuoteen 2050 mennessä ja hiilineutraaliuden tavoitevuodeksi on asetettu 2036 (Ollikainen, ym., 2019).

Energiantuotanto on merkittävä uudistuskohde, sillä EU:n kasviuonekaasupäästöistä yli 75 prosenttia syntyy energian tuotannosta ja käytöstä (Delivering the European Green Deal). Euroopan komissio on ehdottanut EU:n uusiutuvien energialähteiden määrän nostamista 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä (Delivering the European Green Deal), mutta tämänhetkinen uusiutuvan energian direktiivin tavoite on 32 prosenttia (Renewable energy directive). Vuonna 2016 Euroopan Unionissa käytetystä energian määrästä 17 prosenttia oli uusiutuvaa energiaa, josta noin 60 prosenttia oli biomassaa (European Commission, 2019, s. 2). Kaikesta käytetystä biomassasta noin 60 prosenttia oli metsäbiomassaa, ja vain 4 prosenttia tästä määrästä oli tuotettu EU:n ulkopuolisissa maista (European Commission, 2019, s. 3). Kuitenkin Yhdistyneessä Kuningaskunnassa energiantuotantoon käytettiin 32 prosenttia puupellettien koko globaalista tuotannosta, ja 95 prosenttia Yhdistyneen Kuningaskunnan kuluttamista puupelleteistä on tuotettu EU:n ulkopuolisissa maissa (European Commission, 2019, s.

3). EU:n ilmastolaissa ei ole tarkkaan määritetty käytetyn biomassan tavoitetta, mutta sen rooli määritellään tärkeäksi osaksi kestävästä energiasiirtymästä (Delivering the European Green Deal).

Euroopan komission oma tutkimusyksikkö, Yhteinen tutkimuskeskus (JCR), julkaisi vuonna 2021 selvityksen metsäbiomassan kestävästä tuottamisesta EU:ssa, joka pyrkii ottamaan huomioon vuoden 2020 toukokuussa käyttöön otetun EU:n 2030 biodiversiteettistrategian ja hiilikirjanpitoon vaikuttavat säännökset kuten Uusiutuvan energian direktiivin, päästökauppajärjestelmän ja LULUCF- sektorin sääntely. Tutkimuksen tiivistelmäosiossa tutkijat korostavat tutkimuskysymyksensä poliittisuutta ja arvopohjaisuutta:

“-- as scientists, we need to clearly understand our role in this debate: -- we cannot identify the ‘right’ policy tool or the ‘right’ policy principle to follow because those issues are within the realm of the political arena and no amount of scientific research will appease ethical disputes.” (European Commission, Joint Research Centre, 2021, s. 6; ks. liite 1)

Tutkijat siis tunnustavat metsäbiomassan tuotannon olevan eettinen ongelma, jonka ”kestävyys” vaatii poliittista neuvottelua metsien tarjoamien toimintojen säilyttämisen prioriteeteista. Heidän mielestään tieteilijöiden asema rajoittuu tiedon tarjoamiseen ja metsien käytön prioriteeteista päättäminen on poliittisen areenan tehtävä. Metsäbiomassan tuotanto energiakäyttöön on yksi tämän priorisoinnin kysymyksistä. Tässä tutkielmassa pyrin tarkastelemaan tähän priorisointiin liittyvää päätöksentekoprosessia poliittisella areenalla, keskittyen erityisesti siihen miten kansalaisyhteiskunta vaikuttaa päätöksentekoprosesseihin vastademokraattisella toiminnallaan.

2.2 Kansalaisuuden osa kestävästä metsän- ja maankäytön rakentajina Euroopan Unionissa

Ennen 2010-lukua EU-instituutiot ja jäsenmaat eivät halunneet sisällyttää maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätalousspektoria (LULUCF) osaksi ilmastopolitiikkaa (Sotirov, Winkel & Eckerberg, 2021, s. 9; Dooley & Gupta, 2017, s. 486–487; Savaresi, Perugini, & Chiriaco, 2020, s. 214). Vuonna 2009 Euroopan komissio muodosti ohjelman LULUCF -sektorin hiilikirjanpidon edistämiseksi Kööpenhaminan ilmastokokousta (COP 15) varten (Sotirov, ym., 2021, s. 9; ”Council Conclusions”, 2009, s. 8). Komissio laati lakiluonnoksen LULUCF-sektorin ilmastosääntelystä heinäkuussa 2016 ja käyttöönotti sen yhdessä parlamentin kanssa lopulta toukokuussa 2018 (Sotirov ym., 2021, s. 9). Merkittävää päätöksessä on sen laillinen sitovuus, ja biomassasta syntyvien päästöjen hyvitysvelvollisuus: LULUCF - sektorilla syntyvät kasvihuonekaasut tulee hyvittää vähintään samansuuruisella

hiilidioksidin poistolla ilmakehästä (Sotirov ym., 2021, s. 10). Aiemmissa uusiutuvan energian direktiiveissä (RED I ja RED II) biomassan kasvihuonekaasupäästöjä ei huomioitu, josta Euroopan Unioni sai kritiikkiä ympäristöjärjestöiltä (Sotirov ym., 2021, s. 10).

EU-tasolla metsien käytön sääntelyn luominen on ollut pitkä ja monivaiheinen prosessi. Tällä hetkellä Natura 2000 on asettanut neljäsosan EU:n alueen metsistä suojelun piiriin (Sotirov ym., 2021, s. 5). Yrityksiä luoda muita ja tiukempia metsien suojelua ajavia poliittisia ohjelmia on ollut useita, mutta ne ovat epäonnistuneet.

Natura 2000 -ohjelman läpivieminen vaati sen kannattajilta pitkäjänteistä strategista koordinoitua. Luomisprosessin alkuvaiheessa on erotettavissa kaksi koalitiota, mutta prosessin edetessä muodostettiin uusia liittolaisuussuhteita. Natura 2000 -ohjelmaa ajanut koalitio muodostui 1980-luvun loppupuolella, ja koostui ulkoparlamentaarisista toimijoista sekä institutionaalisista toimijoista niin EU-tasolla kuin jäsenvaltioiden sisäisistä toimijoista. Tähän koalitioon kuuluivat Euroopan komission Ympäristöasioiden pääosasto (DG ENV), Euroopan ympäristökeskus (EEA), ympäristöministerit Euroopan Unionin neuvostossa, jäsenvaltioiden ympäristöviranomaiset, ympäristönsuojelujärjestöt sekä vihreät ja sosiaalidemokraattiset parlamentin jäsenet. Sääntelyä vastustavaan koalitioon kuuluivat vastaavasti Euroopan komission Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto (DG AGRI), maatalousministerit Euroopan Unionin neuvostossa, jäsenvaltioiden maatalous- ja kalastusviranomaiset, EU:n maanviljelijöiden ja yksityisten metsänomistajien järjestöt (CEPF, ELO, CopaCogega), EU:n julkisomisteisten metsien yhdistys (EUSTAFOR), EU:n metsäteollisuusyhdistykset (Cei-Boi, EOS, CEPI), EU:n metsästäjien yhdistykset (FACE) sekä konservatiiviset ja liberaalit parlamentin jäsenet. (Sotirov ym., 2021, s.4).

Ulkoparlamentaarisesta vaikuttamisesta ja ympäristöjärjestöjen panos poliittisen ohjelman luomisessa oli huomattava, vaikka ei ainoa EU:n instituutioiden ulkopuolinen vaikuttaja tekijä: jäsenvaltioiden sisäiset poliittiset prosessit osoittautuivat myös merkittäviksi tekijöiksi. Sotirov ym. (2021, s. 4) viittaa Wurzelin (2008) tutkimukseen, jossa hän esittää, että poliittisen konsensuksen luomisessa merkittävää oli jäsenvaltioiden sisäinen työ: Ranskan ympäristöministerin, joka oli entinen Greenpeacen jäsen, onnistui ylittää oman valtionsa maatalous- ja metsästyssintressiryhmien vastustus, kun Saksa taas äänesti tyhjää samojen kansallisten tahojen erimielisyyden vuoksi. Espanja vaati pitkään Euroopan komissiolta EU:n rahoitusta ohjelman toimeenpanemisessa ja tämä esti ohjelman etenemisen (Fernandez, 2003, s. 686–688). Espanjalainen ympäristöjärjestö SEO/Birdlife laati ehdotuksen toimeenpanorahoituksesta, ja edisti sitä EU-tasolla Espanjan vastustuksesta huolimatta (Fernandez, 2003, s. 688). Sotirov ym. (2021, s. 4) mukaan Fairbrass ja Jordan (2003) esittävät, että Iso-Britannia sen sijaan kääntyi kannattamaan sääntelyä, kun Margaret Thatcherin pääministerikausi päättyi, ja John Major valittiin hänen tilalleen. Huomionarvoista on, että monet jäsenvaltiot, joille

metsäteollisuus on tärkeä teollisuudenala, eivät olleet EU:n jäseniä vielä Natura 2000-ohjelman luomisvaiheessa (Sotirov ym., 2021, s. 5). Vaikuttava tekijä oli myös se, että vastustavat tahot metsäriikkaista valtioista eivät olleet hyvin organisoituneita EU-tasolla, sillä Euroopan metsänomistajien liitto (CEPF) muodostettiin vasta vuonna 1996, neljä vuotta lainsäädännön toimeenpanon jälkeen (Weber & Christophersen, 2002, s. 7–9). Ympäristöjärjestöjen valta vaikuttaa ohjelman muodostamisvaiheessa oli huomattava, mutta väheni, kun laki hyväksyttiin ja jäsenvaltioiden olisi pitänyt alkaa toimeenpanna lainsäädäntöä (Weber & Christophersen, 2002, s. 7–8). Koska monet jäsenvaltiot eivät alkaneet toimeenpanna lainsäädäntöä, ympäristöjärjestöt pyrkivät vaikuttamaan tähän esimerkiksi valittamalla asiasta Euroopan komission Ympäristöasioiden pääosaston oikeusasiantuntijoille, ja antoivat tarvittavat todistusaineistot lain rikkomisesta Euroopan Unionin tuomioistuimelle (Weber & Christophersen, 2002, s. 8). Ympäristöjärjestö WWF myös loi niin sanotun varjolistan (shadow list), jossa esitettiin kriittisempiä suojelun alaisuuteen kuuluvia kohteita kuin mitä jäsenvaltiot (Itävalta, Belgia, Tanska, Italia ja Suomi) olivat valinneet (Weber & Christophersen, 2002, s. 8; WWF European Policy Office, 2000).

Ulkoparlamentaarisen toiminnan panos osoittautui taas merkitykselliseksi, kun EU:n luontodirektiivit kävivät läpi toimivuustarkastuksen (Fitness Check) vuosina 2015-2016. Metsä- ja maankäyttökoalitiio pani toimivuustarkastuksen alulle toivoen direktiiveille joustavampaa toimeenpanoa, joka olisi sallinut biotaloudelle laajempia toimintamahdollisuuksia (Sotirov ym., 2021, s. 6). Metsä- ja maankäyttökoalitiota tuki Jean-Claude Junckerin puheenjohtama komissio sekä jäsenvaltioiden taloudellista kehitystä ajaneet viranomaiset (Sotirov ym., 2021, s. 6). Toimivuustarkastuksen osana Euroopan komissio järjesti julkisen kuulemisen verkkokyselynä, johon yksityishenkilöt ja yritykset saattoivat vastata ja kertoa oman näkemyksensä voimassa olleiden lintu- ja luontodirektiivien tuloksellisuudesta, tehokkuudesta, johdonmukaisuudesta, merkityksellisyydestä sekä EU:n tuomasta lisäarvosta (European Commission, 2015). Ympäristöjärjestöt järjestivät Nature Alert -verkkokampanjan, joka tuotti 94 prosenttia kuulemisen vastauksista (European Commission, 2015). Kampanjan tavoitteena oli estää luontodirektiivien höllentäminen ja saada niiden toimeenpanoon lisärahoitusta toimeenpanossa ilmenneiden ongelmien vuoksi (Sotirov ym., 2021, s. 6; European Commission, 2015). Kaiken kaikkiaan eri intressiryhmät järjestivät ainakin 12 kampanjaa, joilla kannustettiin kyselyyn vastaamista mutta kaikkien vaikutusta kyselyyn vastaamiseen on vaikea arvioida (European Commission, 2015). Toinen merkittävä kampanja oli Aktionsbündnis Forum Natur (AFN) -järjestön järjestämä, joka edustaa maatalouden ja metsätalouden toimijoita sekä metsästäjien ja kalastajien intressejä (European Commission, 2015). Kampanja tuotti kuitenkin ympäristökoalitiioon verrattuna merkittävästi vähemmän vastauksia, vain noin 6 000 vastausta verrattuna NatureAlert -kampanjan noin 50 000:een verrattuna (European Commission, 2015).

Toimivuustarkastuksen myötä myös aiempi koalitiiojako muuttui merkittävästi, kun uusien liittolaissuhteiden muodostaminen osoittautui tärkeäksi.

Ympäristökoalitiio muodosti strategisen liitolaissuhteen kolmannen koalitiio-osapuolen kanssa, joka koostui tuulivoima-, sähkö-, sementti- ja rakennusalojen yrityksistä. Tämä yhteenliittymä argumentoi luonnon itseisarvon puolesta, ja korosti taloudellisin argumentein, että muutokset luontodirektiiveihin voisivat luoda yrityksille epävarmuutta lainsäädännöllisissä kysymyksissä, ja näin estää kestävää kehitystä. Yhteenliittymä kuitenkin kannatti joustavia toimeenpanomahdollisuuksia jäsenmaille, kuten metsä- ja maankäyttökoalitiio myös toivoi. Tällä myönnytyksellä toimivuustarkastus ei johtanut luontodirektiivien höllentämiseen. (Sotirov ym., 2021, s. 5–6).

2.3 Kestävien metsien kolme narratiivia

Tässä luvussa keskityn taustoittamaan ”kestävistä” metsistä käytävää poliittista keskustelua Mather-Grattonin, Larsenin ja Bentsenin (2021) tekemän diskurssianalyysin avulla. He erittelivät tutkimusartikkelissaan kolme narratiivia biomassan kestävästä roolista energiantuotannossa eurooppalaisessa kontekstissa. Nämä narratiivit olivat: 1) metsätalouden priorisointi (forestry prioritised), 2) ilmastokeskeisyys (climate focused) ja 3) kriittisyys (critical). Kaikki kolme narratiivia hyödynsivät argumentaatioissaan tieteellisiä lähteitä, mutta johtuen arvo- ja painotuseroista luotettavat auktoriteetit tiedon tuottamiselle ja olennainen tieteellinen tieto nähtiin narratiiveissa erilaisina. Erityisesti eriävät kestävyuden (sustainability) määritelmät selittävät näiden eri narratiivien arvolähtökohtia. Eri arvolähtökohdat johtavat erilaisiin jatkopäätelmiin, jotka ovat narratiivin sisäisen logiikan mukaan tehtyjä. Tämä johtaa myös erilaisiin suosituksiin poliittisille ohjelmille.

Metsätalouden priorisoivassa narratiivissa suhtaudutaan metsien ekosysteemeihin luonnonpääomana (natural capital), jolloin biomassan tuotanto energiakäyttöön on ideaalinen tapa hyödyntää sitä. Metsillä on siis välinearvo, arvontuotto ihmisille, eikä itseisarvoa, ja tämä tekee narratiivista antroposeenisen (anthropogenic) eli ihmiskeskeisen. Metsäbiomassa nähdään hiilineutraalina energianlähteenä, ja ilmastonmuutoksen hillintä, kestävä metsänhoito, ympäristöllinen kestävyys ja taloudelliset voitot, mukaan lukien maaseutujen elinvoimaisuus, ovat samaan aikaan saavutettavia ja toisiaan tukevia tavoitteita. Sen sijaan energiapuuntuotannon aiheuttamia negatiivisia globaaleja ongelmia pyritään häivyttämään korostamalla raaka-aineen tuotannon vähäisyyttä verrattuna muuhun metsäbiomassatuotantoon. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 7–9, 17)

Mather-Grattonin ym. analyysin mukaan tässä narratiivissa hiilineutraaliutta selitetään metsäekosysteemien hiilikierron kautta kahdella eri tavalla. Ensimmäisessä selitystavassa korostetaan puiden hiilensidontaa menneisyydessä: metsäbiomassa on jo aiemmin sitonut itseensä vastaavan määrän hiilidioksidia mitä sen polttaminen vapauttaa. Toisessa selitystavassa keskitytään maa-alueeseen: toimiva metsäekosysteemi ja kasvava metsä sitoo itseensä hiilidioksidia, joten biomassan

käyttö tällaiselta alueelta ei tuota hiilivelkaa. Tämän lisäksi korostetaan myös nuoren metsän kykyä sitoa itseensä enemmän hiilidioksidia kuin vanhan metsän, joten nykyisen kaltainen metsätalous tai jopa suuremmat hakkuumäärät nähdään ilmastopositiivisempina tekona kuin vanhan metsän suojeleminen, eli korostetaan hiilinielujen tärkeyttä hiilivarastojen sijaan. Mather-Gratton ym. (2021, s. 8) viittaavat Searchingerin ym. (2009) artikkeliin, joka selittää metsäbiomassan hiilikirjanpidon virheitä Kioton ilmastopöytäkirjan ja IPPC:n laskentatavoissa, ja epäilevät näitä virheitä metsäbiomassan hiilineutraaliuden oletuksen lähtökohdaksi ja syyksi sille, miksi oletus on niin itseperintäisen pysyvä. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 8–9)

Ilmastokeskeisessä narratiivissa on esillä kestävä kehityksen kolme sektoria: ympäristöllinen, sosiaalinen ja taloudellinen, vaikka taloudellinen kestävyys saa narratiivissa vähemmän huomiota. Nämä kestävyyskolme sektoria ymmärretään myös toisistaan riippuvaisiksi. Luonnonpääomana (natural capital) nähdään metsäekosysteemien tarjoamat ekosysteemipalvelut, joiden ylläpidon vuoksi biodiversiteetin suojeleminen sekä erityisesti ilmastonmuutoksen hillintä ovat välttämättömiä toimia. Metsäbiomassan käyttö energiaksi nähdään positiivisena, mutta sen käyttöä tulisi arvioida holistisesti ja säännellä tiukasti, ettei kestävä biomassan käyttö johda kasvihuonekaasupäästöjen kasvuun Euroopan Unionissa. Myös energiatehokkuuden ja energian kulutuksen vähentämisen tärkeyttä korostetaan. Tärkeäksi sääntelyn onnistumisessa nähdään muiden ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi koko tuotantoketjun ajalta sekä epäsuorien tekijöiden vaikutusta maankäytön muutoksiin ja täten hiilivarastoihin. Narratiivissa nousee esiin myös huoli biomassan viemästä rahoituksesta muilta vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttavilta uusiutuville energialähteiltä, kuten aurinko- ja tuulienergialta, jotka haluttaisiin pitää prioriteetteina. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 11, 17–18)

Tässä narratiivissa puuntuotantoa energiaksi ei nähdä kestäväksi metsäbiomassan käyttönä hiilivelan ja hiilikierron aikaskaalan vuoksi. Narratiivin mukaan tukkipuun energiakäytön sijaan tulisi keskittyä muun puuntuotannon sivuvirtojen hyödyntämiseen energiaksi, koska ne ovat muuhun tuotantoon sopimattomia, eikä niiden hyödyntäminen energiaksi lisää hakkuumääriä. Jotta hiilivelkaa ei syntyisi, tulisi hiilikierron aikaskaalaan kiinnittää erityistä huomiota: IPPC-paneeli korostaa seuraavien muutamien vuosikymmenten merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnässä, joten metsäekosysteemien puut ja maaperä ovat tärkeitä erityisesti hiilivarastoina. Metsäekosysteemien hiilikierto kestää monia vuosikymmeniä, joten nuorten metsien tehokkaampi hiilensidontatahti ei poista vanhojen metsien, eli hiilivarastojen, tärkeyttä, kun hiilidioksidin määrää ilmakehästä tulisi vähentää nopealla aikataululla. Hiilivarastojen vapauttaminen ilmakehään johtaa hiilivelkaan, jonka takaisin maksun tahti on liian hidasta hiilikierron kestävästä johtuen. Viime vuosikymmeninä tapahtunut metsäbiomassan tilavuuden kasvu selitetään johtuvaksi vuosisatoja jatkuneista liian suurista hakkuumääristä, ja kasvava metsä tulisi ensisijaisesti antaa muuttua hiilivarastoiksi eikä käsittää

mahdollisuudeksi lisätä hakkuumääriä. Metsäbiomassan käyttöä energiaksi ei kuitenkaan tarvitse täysin lopettaa tai kieltää, sitä tulee vain säädellä tehokkaasti. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 8, 10, 12)

Kriittisessä narratiivissa torjutaan ”luonnonpääoma” (natural capital) ja ”luonnonvarat” -termien käyttö, sillä ekosysteemien arvon määrittely nähdään mahdottomaksi monetaarisesti. Metsäekosysteemit ymmärretään narratiivissa itseisarvon kautta, ja narratiivi on biokeskeinen (biocentric). Biokeskeisyydestä huolimatta uhat ihmisten hyvinvoinnille luetaan narratiivissa keskeisiksi metsäbiomassan käytön eettisiksi ongelmiksi. Metsäbiomassan käytön luomat uhat ihmisten terveydelle, heikommassa asemassa olevien maanomistusoikeuksille, puhtaalle vedelle, ravinnerikkaalle maaperälle sekä ilmastolle tunnustetaan narratiivissa. Kritiikki kohdistetaan narratiivissa myös vallitsevaan, kasvuun perustuvaan (uusliberalistiseen) talousmalliin, ja siitä luopuminen nähdään ratkaisuna, jolla ekosysteemien hyvinvointi voidaan taata. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 18–19)

Narratiivissa korostetaan metsäbiomassaenergian kasvihuonekaasupäästöjen laskentatapojen vajavaisuuksia sekä uskottavien, itsenäisten todennus- ja tarkastussysteemien puuttumista. Koska metsäekosysteemit ymmärretään narratiivissa holistisesti, kyseenalaisestaan myös metsätalouden priorisointi -narratiivin ymmärrys kestävästä metsänhoidosta: puuston uusiutuminen ei riitä tekemään metsäbiomassan energiakäytöstä uusiutuvaa energiaa. Kuitenkin paikalliset, pienen skaalan metsäbiomassalaitokset voidaan nähdä narratiivissa positiivisina, erityisesti maaseutujen kehittämisen kontekstissa, kunhan muut metsäbiomassan ongelmat onnistutaan välttämään. Suuren skaalan projektit sekä teknokraattiset oletukset ja jatkuvaan kasvuun perustuvat tavoitteet sen sijaan nähdään metsäbiomassan suurina uhkatekijöinä. (Mather-Gratton, ym. 2021, s. 8, 14–15)

3 GRANGEMOUTHIN BIOMASSALAITOS JA VASTADEMOKRAATTINEN TOIMINTA

3.1 Passiivisen kansalaisen myytti

Pierre Rosanvallon näkee kansalaisten epäluulon vallanpitäjiä kohtaan demokratian peruspilarina. Teoksessaan *”Vastademokratia: Poliittika Epäluulon Aikakaudella”* (2008) hän esittää, että aiemmassa tutkimuksessa usein esitetään 2000-luvun vaalien laskevat äänestysluput individualismin ihanteen ajamana passivoitumisena ja demokratian heikentymisenä. Kansalaisyhteiskunnan toiminta esitetään usein äänestyskellis-edustuksellisen demokratian vastaisena toimintana, sen epävakauttamiseen pyrkivänä tai historiaan kuuluvana esidemokraattisena, ihmisten emansipaatiota tavoittelevina toimina. Rosanvallon kuitenkin näkee kansalaisyhteiskunnan toiminnan, kuten mielenosoitukset ja lakot, osana demokratian historiaa, nykyisyyttä ja tulevaisuutta, demokratiaa muovaavana ja tukevana toimintana. Institutionalisoitun vallon kansalaisvalvonta sekä kansalaisten käyttämän torjunta- ja tuomarivallon käyttö toimivat demokratiaa korjaavina voimina. Epäluulo ja epäluottamus vallanpitäjiä kohtaan eivät ole uusia ilmiöitä, eikä edustuksellisen politiikan koetteleminen tähtää sen kaatamiseen vaan täydentää sitä; vastademokratia ei ole demokratian vastaisuutta vaan pyrkii varmistamaan sen toimivuuden.

Edustuksellisessa demokratiassa vallanpitäjät teoreettisesti saavat kansalaisten luottamuksen ja legitimitetin valtaan vaaliuurnan kautta. Tästä syystä vähentyvät äänestysluput ovat sille uhka. Kansalaisyhteiskunnan toiminta kuitenkin osoittaa demokratian aktiivisen luonteen, ja murtaa myytin passivoituneesta kansalaisesta. Vaikka äänestäminen on vakiintunein demokratiaan osallistumisen ilmaus, on kansalaisten osallistuminen paljon monimuotoisempi, ja edelleen hyvin voiva ilmiö. Sillä on kolme ulottuvuutta: 1) ilmaisun demokratia: yhteiskunnan äänitorvena toimiminen, kollektiivisten tunteiden ilmaiseminen, arvioiden tekemistä

päättäjäistä ja vaatimusten esittäminen; 2) osallisuuden demokratia: kaikki keinot, joilla kansalaiset kokoontuvat yhteen ja luovat keskinäisiä suhteita tuottaakseen yhteisen maailman ja 3) asioihin puuttumisen demokratia: kaikki toiminta, jolla pyritään haluttuun lopputulokseen. (Rosanvallon, 2008, s. 33–36).

3.2 Biofuelwatch -järjestö vastademokraattisena toimijana

Tarkastelen seuraavaksi Biofuelwatch -järjestöä yhteiskunnan vastademokraattisena toimijana, joka pyrkii täydentämään ja korjaamaan äänestyksellisiä-edustuksellista politiikkaa käyttämällä valvonta-, torjunta- ja tuomarivaltaa. Grangemouthin biomassalaitosten torjumista voi kuvailla välierävoitoiksi, sillä Biofuelwatch -järjestö ei ole onnistunut vaikuttamaan Skotlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan tai Euroopan unionin energia- ja ilmastopolitiikkaan haluamallaan tavalla. Biomassa määritellään edelleen Skotlannin ja Euroopan unionin politiikassa uusiutuvaksi energiaksi, ja Biofuelwatch jatkaa kansalaisvaikuttamistaan vastustamalla aktiivisesti Yhdistyneen kuningaskunnan suurinta biomassalaitosta, Draxia (Biofuelwatch J, 2022). Mather-Grattonin ym. (2021) Biofuelwatch -järjestön viesti on kriittiseen narratiiviin kuuluva. Nähdäkseni EU:n ja Skotlannin lainsäädäntö ja poliittiset ohjelmat ovat metsätalouden priorisointi -narratiivin ja ilmastonmuutoskeskeisen narratiivin yhteisvaikutuksessa syntyneitä.

Energiayhtiö Forth Energy haki rakennuslupaa vuonna 2010 neljälle suurelle biomassalaitokselle, Grangemouthin lisäksi Edinburghiin (Leith), Dundeehin ja Rosythiin, mutta kampanja Grangemouthissa oli pitkäkestoisin. Kampanjavoitto saavutettiin Edinburghissa jo vuonna 2012 ja Dundeeassa vuonna 2014. Myös Grangemouthissa ja Rosythissa kampanja vaikutti saavuttaneen voittonsa vuonna 2014, kun Forth Energy ilmoitti luopuvansa laitosten rakentamisesta. Grangemouthin biomassalaitokselle löytyy kuitenkin toinen kiinnostunut rakennuttaja, Silva Renewable Energy, vuonna 2015. Näiden neljän biomassalaitoksen vastustaminen voidaan lukea joiltain osiltaan osaksi samaa kampanjaa, mutta keskityn tässä tutkielmassa erityisesti Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjaan.

Biofuelwatch -järjestö toimi Grangemouthin biomassalaitoksen vastustamisessa osana eri koalitioita, johon kuului useita muita paikallisia ja ulkomaalaisia ympäristöjärjestöjä sekä muita kolmannen sektorin järjestöjä, paikallisia yhdyskuntaneuvostoja ja Skotlannin parlamentin kansanedustajia. Biofuelwatch järjesti useita mielenilmausta osana vastademokraattista toimintaansa näitä neljää biomassalaitosta vastustaessaan: banderollimielenilmauksen Holyrood -palatsin edessä yhteistyössä Friends of the Earth Scotland -järjestön kanssa vuonna 2012 ja vuosina 2014-2016 Vihreän sijoittamisen pankkia (Green Investment Bank) vastaan Lontoossa ja Edinburghissa. Myös No Leith Biomass järjesti banderollimielenilmauksen vuonna 2011 Skotlannin parlamenttitalon edessä. (Biofuelwatch A)

Biofuelwatch -järjestö ei hyödyntänyt kampanjassaan suoraa toimintaa, mutta suuren huomion kampanjalle saavutti joukko aktivisteja vuonna 2010, jotka osana Edinburghin ilmastoleiriä valtasivat Forth Energyn toimiston saadakseen huomiota näiden neljän biomassalaitoksen rakentamisen vastustamiselle. Myös Action Against Agrofuels -ryhmä hyödynsi suoraa toimintaa ja saartoi biomassalaitosten rakentamista tavoittelevan Forth Energyn omistaman Forth Port -sataman kahdeksaksi tunniksi vuonna 2011. (Biofuelwatch A)

Biofuelwatch on julkaissut nettisivuillaan kymmeniä kriittisiä tiedotteita ja blogipostauksia biomassan käytöstä energianlähteenä, joiden tarkoitukseksi yleisöksi tulkitsen erityisesti Skotlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan Unionin poliitikot ja viranomaiset, Euroopan Unionin kansalaiset sekä muun median, jonka avulla nämä muut yleisöt voidaan laajemmin saavuttaa. Tämän lisäksi järjestö on kirjoittanut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa valituskirjeen rakennusluvan myöntämisestä Skotlannin hallitukselle, tiedotteen potentiaalisille sijoittajille ja avoimen kirjeen Vihreän sijoittamisen pankille (Green Investment Bank), joka oli vuoteen 2017 asti Yhdistyneen Kuningaskunnan omistama. Nettisivujen lisäksi Biofuelwatch julkaisee sisältöä Twitterissä, Facebookissa ja Instagramissa.

3.3 Grangemouthin biomassalaitoksen valvonta

3.3.1 Valppaus, arvostelu ja ilmianto

Pierre Rosanvallon kuvailee valvomisen sekä hälytystilassa ja varuillaan olemisen olennaisiksi kansalaisuuden piirteiksi. Pysymällä valppaana kansalainen pyrkii tarkkailemaan ja kontrolloimaan vallanpitäjiä. Vaikka valvonnalla on myös terroriin ja valtion harjoittamaan kontrolliin viittaava kaiku, kansalaisten harjoittamana valvonta on demokratiaa korjaavaa epäluottamusta. Kansalaisvalppaus ja säätelevä valppaus pyrkivät puuttumaan edustajien väärinkäytöksiin ja haitalliseen toimintaan. Kansalaisvalppaus viittaa yhdistysten, ammattiliittojen ja lehdistön hälytys- ja protestirooliin yhteiskunnassa, jota ne harjoittavat kannanottojen, anomusten ja lakkojen muodossa. Säätelevä valppaus on hajanaisempaa ja laajemmalle ulottuvaa; se on hallinnon eri tasojen jatkuvaa tarkkailua, ja ilmenee kannanottoina ja arvosteluna, esimerkiksi reportaasien, raporttien ja mielipidemittausten muodossa. Julkinen tarkkaavaisuus ikään kuin muodostaa oman näkymättömän instituutionsa, joka onnistuu muokkaamaan hallinnon päiväjärjestystä ja asialistan prioriteetteja. (Rosanvallon, 2008, s. 45–50)

Epäluottamus muuttuu aktiiviseksi demokraattiseksi hyveeksi kansalaisten harjoittaman valvonnan muodossa, kun se onnistuu korjaamaan edustuksellisen demokratiajärjestelmän toimintahäiriöt; kun se auttaa pääsemään yli pettymyksistä, joita epäluottamus vallanpitäjiä kohtaa tuottaa (Rosanvallon, 2008, s. 43).

Biofuelwatch ja muut kansalaisyhteiskunnan toimijat ovat pyrkineet korjaamaan äänestyskellis-edustuksellisen poliittisen järjestelmän häiriötä vastustamalla Grangemouthin ja kolmen muun biomassalaitoksen rakentamista. Vallanpitäjien valvonta, ilmiantaminen ja arvostelu ovat kaikki kansalaisyhteiskunnan valvontavallan muotoja (Rosanvallon, 2008, s. 45–60), ja kaikki nämä muodot ovat nähtävissä Biofuelwatch -järjestön ja koko koalition toiminnassa. Tässä luvussa tarkastelen millä tavoin valvontavallan käyttö on esiintynyt Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjan yhteydessä.

Rakennuslupahakemusten etenemisen valvonta, vallanpitäjien päätösten arvostelu sekä petettyjen lupauksen ilmiantaminen toteutuvat Biofuelwatch -järjestön julkaisemissa tiedotteissa, jotka ovat julkisesti saatavilla järjestön nettisivuilla ja lähetetty muille medioille julkaistaviksi. Nettisivuilla on julkaistu myös raportteja ja vastineita, joita on lähetetty Skotlannin hallitukselle lupahakemuskäsittelyn aikana. Näissä raporteissa ja vastineissa he pyrkivät tuomaan esille Forth Energyn jättämän rakennuslupahakemuksen puutteita ja ristiriitoja.

Biofuelwatch -järjestö on tarkkaillut Grangemouthin biomassalaitoksen rakentamista prosessin alusta lähtien. Tätä tehdessään Biofuelwatch on harjoittanut säätelevää valvontaa. Forth Energyn jätettyä lupahakemus vuonna 2010, Biofuelwatch on lähettänyt Skotlannin hallitukselle vastineen, jossa se vastustaa Grangemouthin biomassalaitoksen rakentamista. Järjestö lähetti myös vastaavanlaiset vastineet vastustukseen kolmea muuta biomassalaitosta vuosina 2010-2011. (Biofuelwatch E, F, G & H). Grangemouthin lupahakemuksen vastine on kahdeksan sivua pitkä, ja siinä argumentit biomassalaitosta vastaan on jaoteltu neljään eri kategoriaan: 1) laajemmat ilmasto- ja biodiversiteettivaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset alueilla, joista puuntuotanto poltettavaksi metsäbiomassaksi tuotetaan; 2) Ilmanlaadun heikkenemisen vaikutukset paikallisiin asukkaisiin ja paikallisiin ekosysteemeihin Grangemouthissa ja sitä ympäröivillä alueilla; 3) vaikutukset meriekosysteemeihin ja 4) muut vaikutukset, kuten tuhkakajätteen hävittäminen, ääni- ja hajuhaitat (Biofuelwatch E, s. 1).

Vastineessa Biofuelwatch vetoaa Skotlannin olemassa oleviin poliittisiin ohjelmiin, kuten Skotlannin kestävä kehityksen strategiaan (Choosing our Future: Scotland's sustainable development strategy) ja uusiutuvan energiantuotannon ohjelmapaperiin (The Scottish Planning Policy on Renewable Energy), joiden vastaiseksi se yrittää todistaa rakennuslupatodistuksen myöntämisen. Tämä on vastademokraattista valvontaa, joka ilmenee arvosteluna. Vastademokraattisena keinona käytetty arvostelu on asiantuntevasti perusteltua, dokumentoitua sekä usein määrälliseen tietoon perustuvaa, laajemman politiikan tai yksittäisten poliittisten päätösten arvioimista (Rosanvallon, 2008, s. 58–60).

”In summary, Scottish planning policy makes it clear that wider impacts of developments should be considered and does not in any way preclude biomass sourcing from this requirement. --

We would point out that so far biomass and biofuel power stations approved in the UK have been approved without any sourcing restrictions in the planning conditions. Companies are not bound by claims they make about 'planning intentions'" (Biofuelwatch E, s. 1; ks. liite 2).

Arvostelemalla edustuksellisen hallinnon tekemiä epäjohtonmukaisuuksia ja virheitä, Biofuelwatch pyrkii korjaamaan sen toimintaa. Vaikka arvostelun tavoitteena on tutkia hallinnon laatua ja tehokkuutta sekä arvioida edustajien pätevyyttä, ei vastademokraattinen arvostelu pyri horjuttamaan edustuksellisen demokratian rakenteita vaan korjaamaan sen toimintahäiriöitä (Rosanvallon, 2008, s. 29, 58–60). Rosanvallonin mukaan valvontavallan käsite nähtiin Ranskan vallankumouksen alusta lähtien välttämättömänä vastapainona edustajien taipumukselle ottaa päätösvalta kokonaan käsiinsä ja estää demokratian muuntumista aristokratiaksi (Rosanvallon, 2008, s. 43). Nykyaikana teknisen informaation ja asiantuntijuuden hajautuminen ovat Rosanvallonin mukaan johtaneet tilanteeseen, jossa edustajien ja kansalaisten eroa ei enää luonnehdi "kyvykkyysero", joka on aiemmin toiminut perustekijänä edustusjärjestelmien käytännössä (Rosanvallon, 2008, s. 60). Biofuelwatch -järjestön esiintyy vastineessaan asiantuntijana ja käyttää teknistä tietoa osoittaakseen Skotlannin hallinnon tekemän virheen: rakennuslupahakemuksen käsittelyprosessi ei sitouta hakijaa hakemuksessa esitettyihin suunnitelmiin metsäbiomassan tuotantomaista, joihin perustuen rakennussuunnitelman kestävyysarviointi on tehty. Biofuelwatch myös pyrkii osoittamaan kestävyysarvioinnin faktat vääriksi.

Mather-Gratton, ym. (2021) sijoittavat Biofuelwatchin Euroopan Unionin energiapolitiikka-analyysissään, joka koskee metsäbiomassan roolia osana kestävää energiantuotantoa, osaksi kriittistä narratiivia. Mather-Gratton, ym. määrittelevät kriittisen narratiivin osaksi epäluulon olemassa olevia metsänhoidon kestävyyssertifikaatteja kohtaan. Tämä kriittisyys nousee esiin myös Grangemouthin biomassalaitoksen lupahakemuksen vastineessa:

"Certification, as proposed by Forth Energy, cannot prevent serious negative direct impacts, let alone indirect ones. None of the schemes include any greenhouse gas criteria. All of them certify industrial tree plantations as 'sustainable', despite their well-documented serious impacts on biodiversity, ecosystem destruction, land-grabbing and poverty, disruption of the freshwater cycle, and the high use of polluting, fossil-fuel based agro-chemicals on tree plantations" (Biofuelwatch E, s. 3).

Sitaatissa esiintyvä kriittisyys on myös esimerkki vastademokraattisesta arvostelusta. Arvostelu kohdistuu Skotlannin ja Yhdistyneiden kuningaskuntien hallintojärjestelmän sijaan laajempaan, globaaliin säätelyyn.

Rakennuslupahakemuksen kestävyysasiakirjassa Forth Energy kertoo sitoutuvansa kansainvälisesti tunnustettuihin biomassan kestävyyssertifikaatteihin (the Forest Stewardship Council, FSC; the Programme for the Endorsement of Forest Certification, PEFC) (Scottish Government, 2010). Biofuelwatch kuitenkin kiistää niiden toimivuuden, sillä ne sallivat teollisten puuviljelmien määrittelyn kestäviksi. Biofuelwatch esittää, että teollisten puuviljelmien vakavat vaikutukset biodiversiteetille, ekosysteemien tuhoutumiselle, veden kiertokululle sekä maakaappausten ja köyhyyden lisääntyminen ja saastuttavien öljypohjaisten maatalouskemikaalien käyttö ovat hyvin dokumentoituja. (Biofuelwatch E, s. 3).

Suuren paikallisen vastustuksen seurauksena Falkirk Councilin neuvosto (Falkirk Council) kääntyi kannassaan vastustamaan biomassalaitoksia vuonna 2011 (Biofuelwatch A). Falkirk Councilin neuvosto on hallintorakenteessa yhdyskuntaneuvostojen ja Skotlannin hallituksen välissä, joten sen vastustukseen oli Skotlannin hallituksen vastattava järjestämällä julkinen kuuleminen (Biofuelwatch A). Vuonna 2012, osana tätä julkista kuulemistä, biomassalaitoksen rakennuskohteena olevan alueen yhdyskuntaneuvosto Grangemouth Community Council, Biofuelwatch, Friends of the Earth Falkirk ja Friends of the Earth Stirling; paikallinen kalastuksenhoitoryhmä River Carron Fisheries Management Group, sekä lähialueiden yhdyskuntaneuvostot Polmont Community Council ja Bo'ness Community Council kirjoittivat yhteisen valituskirjeen, joka on 42 sivua pitkä (Biofuelwatch D):

“Our evidence to the inquiry regarding these disbenefits addressed 5 main areas: 1) Principles and Policy: The compatibility of the Renewable Energy Plant with Scottish policy on renewable energy and biomass specifically; 2) Sustainability - the impacts of fuel sourcing and production on climate, biodiversity and people in other countries; 3) the consequences of the REP operations on local air quality and human health; 4) water pollution and fisheries impacts and 5) the effect on the visual amenity within Grangemouth.” (Biofuelwatch D; ks. liite 3)

Biofuelwatch on siis vastustanut biomassalaitosta jo kahdella vastineella ennen lupahakemuksen hyväksymistä, ja molemmat ovat esimerkkejä vastademokraattisen valvonnan mukaisesta arvostelusta, sillä vaikuttamisen kohteena on Skotlannin hallitus eivätkä muut kansalaiset, joita tarvitaan yleisöksi esimerkiksi ilmiannon yhteydessä.

Toinen vastine on huomattavasti yksityiskohtaisempi kuin ensimmäinen ja pyrkii osoittamaan lupahakemuksen kestävyysmääritelmän vääräksi. Sitaatissa viitataan hakijan väittävän hiilivelan aikaskaalan olevan niin lyhyt, että vastineen kirjoittajat pitävät sitä epäuskottavana. Kestävyysmääritelmään sisällytetään myös globaali näkökulma (“global view of sustainable development”) ja vaikutukset Skotlannin valtion ulkopuolella (“fuel sourcing and production on climate, biodiversity and people in other countries”), vedotaan tasa-arvoon kaikkien ihmisten välillä (“enabling all people throughout the world to satisfy their basic needs and

enjoy a better quality of life”), tulevien sukupolvien oikeuksiin (“quality of life of future generations.”), Grangemouthin asukkaiden terveyteen (“local air quality and human health”) sekä negatiivisiin taloudellisiin vaikutuksiin (“water pollution and fisheries impacts”).

Kestävyysmääritelmän haastamisen lisäksi sitaatissa vedotaan Skotlannin olemassa olevaan poliittisiin ohjelmaan, Skotlannin kestävä kehityksen strategiaan. Osoittamalla lupahakemuksen olevan poliittisten ohjelmien vastainen, arvostellaan hallintoa ristiriitaisesta päätöksestä, jos se hyväksyisi lupahakemuksen.

Grangemouthin biomassalaitoksen rakennuslupahakemus hyväksyttiin vuonna 2013, kolmen vuoden käsittelyn ja vastustuksen jälkeen. (Biofuelwatch A & Biofuelwatch B). Alempana on sitaatti Biofuelwatch- ja Friends of the Earth Scotland -järjestöjen sekä Grangemouthin kunnanvaltuuston yhteisestä tiedotteesta. Tiedote on julkaistu samana päivänä, kun energiaministeri ilmoitti Grangemouthin biomassalaitoksen lupahakemuksen tulleen hyväksytyksi Skotlannin hallituksen toimesta. Tiedotteella tavoitellaan julkista huomiota, sillä valvontavallan muotona ilmianto perustuu ajatukseen, että julkinen käsittely panee asiat järjestykseen eli korjaa tehdyt virheet. Ilmiantaminen on kansalaisyhteiskunnan harjoittamaa rutiininomaista tapaa arvioida poliittisia menettelytapoja ja ihmisten käyttäytymistä.

“Emilia Hanna, Biofuelwatch campaigner said: “The Public Local Inquiry highlighted so clearly how completely unsustainable this project is. The argument was won by local residents and campaigners, yet despite all the evidence the Energy Minister has still seen fit to grant consent. These plans will only cause harm to communities, forests and the climate” (Biofuelwatch B).

Biofuelwatch -järjestön edustaja osoittaa sitaatissa epäluottamusta Skotlannin energiaministeriä, Fergus Ewingiä, kohtaan. Energiaministerin päätös ei näyttäydy hänelle hyvien poliittisten menettelytapojen mukaisena, sillä paikalliset ihmiset ja kampanjan aktiivit ovat osoittaneet lupahakemuksen kestävämmäksi julkisen kuulemisen yhteydessä, ja sen miten rakennusluvan myöntäminen on Skotlannin poliittisten ohjelmien ja tavoitteiden vastaista. Samassa tiedotteessa Walter Iglis, Grangemouthin yhdyskuntaneuvoston puheenjohtaja antaa seuraavanlaisen kommentin:

“--The First Minister has made commitments to climate justice that are now entirely contradicted by the decision from the Energy Minister today” (Biofuelwatch B).

Sitaatissa Walter Iglis pyrkii ilmiantamaan Skotlannin hallituksen huonoa hallintotapaa tuomalla esiin sen sisäistä ristiriitaisuutta. Myös Friends of the Earth Scotland -järjestön puheenjohtaja, Richard Dixon, haluaa ilmiantaa hallituksen ristiriitaisuuden samassa tiedotteessa antamassaan kommentissa:

“This shows the amazing hypocrisy of the Scottish Government. Only a year ago it issued its Energy Generating Policy Statement setting out clear, strong reasons NOT to use biomass for large scale projects such as this” (Biofuelwatch B).

Kun Skotlannin ministerit ilmoittivat päätöksestään hyväksyä Rosythin biomassaenergialaitos tammikuussa, puoli vuotta Grangemouthin laitoksen hyväksymisen jälkeen, Biofuelwatch julkaisi mediatiedotteen yhteistyössä Friends of the Earth Scotland -järjestön kanssa. Biofuelwatch -järjestön edustaja, Oliver Munnion, sanoi tiedotteessa seuraavasti:

“With this decision, the Scottish Government has dropped all pretences of wanting to limit the amount of inefficient biomass electricity and they are betraying promises made to the Scottish Parliament. Together with other campaign groups, we have long warned that the Scottish Government’s claims about only supporting larger biomass plants that are CHP is a scam. The Rosyth decision fully confirms our fears. This plant will be a polluting, non-renewable, electricity-only power station. Ministers are cloaking it in green but it is about generating electricity regardless of the cost to people, climate and the environment” (Biofuelwatch C).

Tässä sitaatissa ilmenee Biofuelwatch -järjestön valvonta, joka kohdistuu Skotlannin ministereihin, joiden lupauksen pettäminen halutaan ilmiantaa. Rosythin biomassalaitoksen lupahakemuksen hyväksyminen näyttää Biofuelwatchin kansalaistoimijoille huijauksen varmistuksena: aiempi lupaus tukea vain lämmön- ja sähköntuotannon yhdistäviä suuren luokan biomassalaitoksia on nyt petetty, eivätkä vallanpitäjät aikoneetkaan pitää lupaustaan. Petetyn lupauksen ilmianto ikään kuin vahvistaa epäluottamuksen tarpeellisuuden Skotlannin hallitusta kohtaan.

3.3.2 Itseään korjaava demokratia ja poliittinen legitimitetti

Valvontavallan keinoina valppaus, arvostelu ja ilmiantaminen pyrkivät haastamaan vallanpitäjien, kansan edustajien, tekemiä päätöksiä, jotka nähdään haitallisina yhteiskunnalle. Rosanvallanin (2008, s. 72–73) mukaan demokraattinen järjestelmä voi hyvin silloin, kun siihen sisältyy vakiintuneita keinoja harjoittaa itsekritiikkiä, ja on täten ottanut huomioon jo lähtökohdissaan toimintahäiriöiden mahdollisuuden. Grangemouthin biomassalaitoksen yhteydessä tällainen vakiintunut itsekritiikin muoto oli julkisen kuulemisen järjestäminen Skotlannin hallinnon sisäisessä ristiriitatilanteessa. Luovuttamalla valtaa instituutiot pyrkivät legitimoimaan itseään (Rosanvallan, 2008, s. 209). Julkisen kuulemisen järjestäminen voidaan tulkita tällaiseksi pyrkimykseksi legitimoida ministerien tekemä päätös.

Skotlannin valtion virkahenkilö, Trevor A. Croft, myös vastasi yksityiskohtaisesti Biofuelwatchin ja muun koalition lähettämään vastineeseen, mutta ei pitänyt

argumentteja sellaisina, jotka antaisivat perusteen rakennuslupahakemuksen hylkäämiselle:

“Many of the issues raised concerning sustainability, especially in relation to the impact on overseas countries from which fuel would be sourced, concern political matters that do not affect the granting of consent or permission. These are matters for further consideration by Scottish Ministers, and their subsequent approval regarding the sustainability of supplies would be confirmed by condition. There are concerns about the sustainability of future biomass fuels, but these are not issues that affect this project under current policies. I have not found any sustainability issues that could lead to the application being dismissed.” (Croft, 2012, s. 5)

Virkahenkilö on nimitetty tehtävänsä ministerien toimesta ja vastatessaan edustaa ministereitä. Toimiessaan tässä tehtävässä virkahenkilö antaa lausunnon niin vastineen kirjoittajille kuin ministereille, mutta lopullinen päätösvalta lupahakemuksen ratkaisussa pysyy ministereillä (Scottish Government, ei pvm). Valitusmenettelyssä ministerit eivät siis ole suoraan tilivelvollisia kansalaisyhteiskunnan toimijoille vaan heitä edustaa virkahenkilö. Koska vastineeseen vastasi ministerien edustaja, eivät ministerit itse, eivät kansalaiset saaneet vastausta esittämälleen kritiikille. Virkahenkilö vetosi vastauksessaan siihen, etteivät vastineen kritiikit vaikuta rakennusluvan myöntämiseen, ja väisti kritiikkiin vastaamisen: “Monet näistä esille nostetuista ongelmakohtista -- liittyvät poliittisiin seikkoihin, jotka eivät vaikuta luvan myöntämiseen” (Croft, 2012, s. 5, oma suomennos), ja: “Nämä seikat jäävät Skotlannin ministereiden harkittavaksi --” (Croft, 2012, s. 5, oma suomennos). Virkahenkilön vastauksessa kritiikkiin vastaaminen siirrettiin toiselle poliittiselle areenalle eli poliittisten ohjelmien luomisen yhteyteen: “tämänhetkisten poliittisten ohjelmien vuoksi nämä ongelmakohdat eivät vaikuta tähän projektiin.” (Croft, 2012, s. 5, oma suomennos).

Skotlannin kestävän kehityksen strategia (Scotland’s Sustainable Development Strategy) ei siis virkamiehen vastauksen mukaan ole rakennusluvan myöntämistä ohjaava asiakirja eivätkä olennaiset asiakirjat määrittele rakennusprojektia kestävämmäksi. Näitä virkahenkilön mukaan asiaankuuluvia asiakirjoja on useita: Scottish Government policy; The Climate Change Delivery Plan (2009), The Renewables Action Plan (June 2009), The Renewable Heat Action Plan for Scotland (2009, updated 2011), Low Carbon Scotland: The Draft Report on Proposals and Policies (2010), Meeting the Emissions Reduction Targets 2010-2022, The Draft Electricity Generation Policy Statement (2012), National Planning Framework for Scotland 2 (2009), Scottish Planning Policy (2010) (Croft, 2012, s. 5–12).

Näissä kaikissa on viittaus uusiutuvan energian lisäämiseen, biomassan käyttöön osana uusiutuvan energian lisäämistä tai hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen pyrkimistä. Esimerkiksi Uusiutuvan energian suunnitelmassa (The Renewables Action Plan, RAP) kanta ilmaistaan näin:

“2.15 The plan establishes that bioenergy is a renewable energy source and identifies a ‘vision’ “to maximise the contribution of sustainable biomass to meet renewable heat and electricity targets, and reduce carbon emissions.”” (Croft, 2012, s. 6).

Tätä näkemystä Biofuelwatch ja muu koalitio vastustaa. Heidän mukaansa logiikka, jolle biomassan käyttö perustuu, on virheellinen:

“The rationale for using biomass as a fuel in thermal power stations is that the net carbon emissions are lower than those from fossil fuels. -- The European Union methodology for assessing the climate impacts of biomass energy makes a straightforward assumption that all combustion emissions are sequestered by re-growth. -- The extent of the carbon debt and the certainty with which it can be predicted are controversial” (Croft, 2012, s. 47, ks. liite 4).

Kestävyyden määritelmä on kuitenkin Skotlannin poliittisissa ohjelmissa metsäbiomassaa suosiva, ja Euroopan Unionin määritelmän mukainen, eikä valitukseen vastannut virkahenkilö vastaa tähän käsitteen haastamiseen.

Tämän rakennuslupakäsittelyn osapuolina ovat erilaiset toimijat, joiden legitimizeetti syntyy eri tavoin, ja nämä legitimizeetit kilpailevat keskenään käsittelyn aikana. Rosanvallonin mukaan poliittisella legitimizeetillä on kolme ulottuvuutta. Yhdistysten ja organisaatioiden legitimizeetti ei ole poliittista legitimizeettiä vaan hyötylegitimeettiä, joka voi olla moraalista tai käytännöllistä. Tämä legitimizeetti saavutetaan oman erikoisalan käytännön toimilla. Kansalaisjärjestöjen hyötylegitimeetti syntyy niiden tarjoamasta hyödyllisyydestä yhteiskunnalle. Poliittinen legitimizeetti taas perustuu yleisyydelle ja yleispätevyydelle (la généralite). Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus instituutiona luo yhteiskunnallis-käytännöllistä legitimizeettiä määrällisen yleisyyden periaatteen kautta. Määrällinen yleisyys samaistetaan äänestyksellis-edustuksellisissa demokratioissa yksimielisyyteen. Riippumattomat viranomaiset ja oikeuslaitos taas luovat puolueettomuuden legitimizeettiä, joka perustuu etäisyyden takaamaan yleisyyteen. Kun kaikki osapuolet ovat kaukana vallan keskuksesta, mikään intressiryhmä ei voi julistautua sen haltijaksi. Arvojen tai järjen universaaliuteen perustuva yleisyys luo substantiaalista legitimizeettiä. Eri yksityisten auktoriteettien, kuten tieteilijöiden legitimizeetti, perustuu tälle yleisyyden muodolle. (Rosanvallon, 2008, s. 97–98)

Biofuelwatchin ja muun koalition legitimizeetissä yhdistyvät kansalaisjärjestöjen hyötylegitimeetti ja vaaleilla valittujen yhdyskuntaneuvostojen yhteiskunnallis-käytännöllinen legitimizeetti. Vastineessaan he myös vetoavat yksityisen auktoriteetin, tieteilijöiden, järjen universaaliuden legitimizeettiin. Ministereiden päätösvalta perustuu myös yhteiskunnallis-käytännölliseen legitimizeettiin, sillä heidät on valittu vaaleilla. Virkahenkilö on taas riippumaton viranomainen ja hänen puolueettomuutensa mahdollistaa toimimisen välikätenä tässä eri puolien legitimizeettien haastamisessa.

Biofuelwatchin ja muun koalition näkökulmasta menetelmänä julkinen kuuleminen ei näyttäydy toimivana menetelmänä ”korjata demokratiaa”. Välikätenä toimivan virkahenkilön legitimitetti rajoittuu puolueettomuuteen, ja täten olemassa olevien poliittisten ohjelmien ja lupahakemuksen keskenään vertaamiseen. Kuitenkin Skotlannin kestävän kehityksen strategiaan on kirjattu arvoja, jotka ovat rakennuslupan myöntämisen vastaisia. Tähän asiakirjaan kirjatut arvot virkahenkilö ilmaisee kuuluvan ministerien legitimitetin piiriin.

Rosanvallan hahmottelee teoriassaan uusia suuntia äänestysellis-edustukselliselle demokratialle ja vastademokratian vahvistamiselle. Yhdeksi toimeksi hän esittää pysyvää velvoitetta perustella ja oikeuttaa päätökset. Yleisen kuulemisen yhteydessä virkahenkilöllä ei ollut velvoitetta perustella päätöstä muutoin kuin aiempiin poliittisiin ohjelmiin viittaamalla eikä ministereillä ole velvoitetta laatia vastausta, ainoastaan ratkaista päätös virkahenkilön selvitykseen perustuen. Kansalaisyhteiskunnan toimijoilla ei siis ollut julkisen kuulemisen yhteydessä mahdollisuutta haastaa poliittisten ohjelmien arvoja tai tietopohjaa, ainoastaan mahdollisuus osoittaa lupahakemus poliittisten ohjelmien vastaiseksi. Rosanvallanin mukaan tällainen pysyvät velvoitteet perustella ja oikeuttaa päätökset vahvistaisivat kansalaisten torjuntavaltaa. (Rosanvallan, 2008, s. 239)

3.5 Grangemouthin biomassalaitoksen torjunta

Rosanvallan viittaa teoriassaan Montesquieun vallankäytön jaotteluun: päätöksenteon kyky (faculté de statuer) ja torjunnan kyky (faculté d’empêcher). Päätöksenteon kyky on oikeutta tehdä päätös tai muuttaa toisen tekemää päätöstä ja torjunnan kyky taas on oikeutta tehdä tyhjäksi toisen tekemä päätös. Ennen kansansuvereeniuden toteutumista hallitsijoita pyrittiin vastustamaan passiivisesti kiertämällä lakeja ja veroja ja avoimen poliittisesti kansannousujen ja mellakoiden muodossa. (Rosanvallan, 2008, s. 105–106)

Yleisen äänestys-oikeuden idean yleistettyä kansan suvereeniutta jaoteltiin teoreettisesti kahtia: äänestämisen tuottama positiivinen valta ja vastustamisena ilmenevä organisoitu valta. Epäluulon ja hallinnan vastustaminen on sisällytetty demokratian poliittisiin instituutioihin ja on demokratian olennainen piirre. Institutionaalisesti tämä piirre ilmenee organisoituneen opposition muodossa parlamentissa. Rosanvallan kutsuu tätä demokratian piirrettä kriittiseksi suvereeniudeksi. Hänen mukaansa tyypillistä nykyajalle on kriittisen suvereeniuden heikentyminen. Demokraattisen järjestelmän monimutkaisuus ja vaikeus ymmärtää sen toimintaa sekä epävarmuus tulevasta kiihdyttävät tätä heikentymistä. Hän nimeää syiksi luokkataistelun hämärtyminen yhteiskunnassa ja puolueiden kyvyttömyyden ohjata yhteiskunnallisia odotuksia. (Rosanvallan, 2008, s. 105–106, 137–138)

Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanja ja Biofuelwatch -järjestön biomassaa vastustava kampanjointi useilla politiikan areenoilla on nähdäkseni kuitenkin esimerkki hyvinvoivasta kriittisestä suvereeniudesta. Kampanja kokonaisuudessaan oli johdonmukainen pyrkimys ennaltaehkäistä ja lopulta tehdä tyhjäksi energiaministerin päätös myöntää lupa rakentaa biomassalaitos eli käyttää torjuntavaltaa.

Yksittäisiä tekoja osana kampanjaa voidaan kuitenkin tarkastella Rosanvallonin heikentyneen kriittisen suvereeniuden näkökulmasta. Rakennuslupahakemuksen hyväksymisen jälkeen koko Grangemouthin yhdyskuntaneuvosto erosi protestina (Biofuelwatch A). Tätä symbolista tekoa voi nähdäkseni tulkita ”yksittäisenä kieltäytymisen eleenä” (Rosanvallon, 2008, s. 106), joka ei ole osa johdonmukaista pyrkimystä luoda energiapolitiikkaa Grangemouthiin ja Skotlantiin, joka olisi koko koalition etujen mukainen. Valituskirjeen lähettänyt koalitio syntyi vastustamaan biomassalaitosta eikä täten ole hankedemokratiaa (démocratie de projet) vaan hylkäämisen demokratiaa (démocratie de rejet) (Rosanvallon, 2008, s. 143). Rosanvallonin mukaan reaktiivisia ryhmiä on helpompi organisoida, sillä niiden ei tarvitse välittää yhteneväisyydessään muutoin kuin yksittäisessä poliittisessä kysymyksessä (Rosanvallon, 2008, s. 143). Hylkäämisen demokratian toteuttaminen voi siis tuoda yhteen koalition, joka ei missään muissa poliittisissä kysymyksissä tekisi yhteistyötä (Rosanvallon, 2008, s. 143).

Clare Symonds, skotlantilaisen Planning Democracy -järjestön edustaja, vertaa blogikirjoituksessaan Grangemouthin yhdyskuntaneuvoston elettä kansalaistottelemattomuuteen:

”Last week, Grangemouth Community Council resigned en masse. By doing so, they were giving a clear vote of no confidence in the democracy of the Scottish Planning System. These individuals were coming as near as a Community Council can, to civil disobedience. They were saying “we engaged, we worked hard, we gave you our input, but you didn’t listen and now we don’t want to play by your unfair rules” (Symonds, 2013).

Kansalaistottelemattomuus on yksi esimerkki kriittisen suvereeniuden ilmaisusta. Rosanvallonin mukaan kriittistä suvereeniutta ilmaistaan myös yksilöllisillä asenteilla ja kieltäytymällä sekä irtisanoutumalla vallanpitäjien päätöksistä. Rosanvallon myös viittaa Albert Camusin määritelmään kapinoivasta ihmisestä. Luovuttamisen sijaan kapinaa ilmaistaan käyttämällä puheenvuoro ja ”sanoutumalla irti vallitsevasta sotkusta” (Rosanvallon, 2008, s. 131). Hylkäämisen demokratia ei siis ole välttämättä negatiivista tai epärakentavaa poliittista toimintaa vaan tapa osallistua poliittiseen järjestelmään, kun hankedemokratian toteuttaminen osoittautuu liian haastavaksi.

3.4 Grangemouthin biomassalaitoksen tuominta

Tuomitseminen vastademokraattisena keinona on valvontavallan kehitellympi ja radikaalimpi muoto, sillä siihen odotetaan lopullista ratkaisua. Kansalaiset voivat hyödyntää oikeuslaitosta tuomitsemisen välittäjänä, mutta suvereenin kansan tuomarivalta ei rajoitu pelkästään oikeuslaitokselle delegoituun oikeudenkäyntiin, jossa se toimii kansan nimissä. Myös esimerkiksi oppositio, asiantuntijayhteisöt ja äänestäjäkunta käyttävät tuomarivaltaa. Asiantuntijayhteisöjen ja yleisen mielipiteen tuomioistuin johtavat molemmat samaan rangaistukseen, joka on poliitikon maineen menetys. Äänestämällä kansalaiset voivat tuomita poliitikon jättämällä tämän valitsematta uudelleen. Rosanvallonin mukaan äänestäminen ja tuomitseminen ovat rinnakkaisia ja verrannollisia poliittisia muotoja, joiden avulla pyritään tekemään yleisen edun mukaisia päätöksiä. Tuomareina kansalaiset tavoittelevat sitä mitä he eivät äänestäjinä usko saavuttavansa. (Rosanvallon, 2008, s. 155–156, 192–193).

Biofuelwatchin ja Grangemouthin yhdyskuntaneuvoston arvosteleva (Biofuelwatch B) energiaministeri Fergus Ewing valittiin Skotlannin parlamenttiin ja hallitukseen ministerin tehtäviin uudestaan (The Scotsman, 2021). Hän on yksi Skotlannin hallituksessa pisimpään toimineita poliitikoita ja hän toimi eri ministeritehtävissä vuodesta 2007 vuoteen 2021 (Biography). Hän toimii edelleen kansanedustajana Skotlannin parlamentissa (The Scotsman, 2021). Hänen suhteensa ei siis ole nähtävissä tuomarivallan onnistunutta käyttöä Biofuelwatchin tai muiden koalition osapuolten toimesta.

Äänestäminen voidaan tulkita Rosanvallonin mukaan myös torjuntavallan muodoksi. Sitä käytetään vaaleissa ”rangaistusdemokratian” muodossa ja ehdokkaiden valitsemisen ja erottelun sijaan usein äänestäjät pyrkivät valitsematta jättämiseen ja todellinen kilpailu käydään uudelleenalinnasta. Uudelleenalinnassa tai valitsematta jättämisessä on kyseessä istuvien poliitikkojen rankaisemisesta heidän menneistä teoistaan. Kuitenkin istuvan ehdokkaan valinta voi äänestäjästä tuntua turvallisemmalta, vaikka hänen menneitä tekojaan olisikin rangaistu. (Rosanvallon, 2008, s. 139–143)

Rosanvallonin mukaan yleinen tulkinta oikeuslaitoksen tuomareiden vallan kasvusta demokratioissa on se, että oikeudelliseen vastuuseen panemalla kansalaiset yrittävät paikata poliittisen vastuunkannon puutteita (Rosanvallon, 2008, s. 183). Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjassa politiikan oikeudellinen taso ilmeni selkeimmin kahdessa eri kohdassa. Ensimmäisen kerran vuonna 2013, kun kellään koalition osapuolella ei ollut tarvittavaa varallisuutta oikeudenkäyntikuluihin, vaikka he olisivat halunneet haastaa virkamiehen päätöksen lupahakemuksen hyväksymisestä (Biofuelwatch A), johon heillä olisi ollut lain takaama oikeus (Scottish Government, ei pvm). Toisen kerran vuonna 2018, kun Grangemouthin yhdyskuntaneuvosto tukijoineen hankki oikeudellisen lausunnon, jonka sisältö perusteli sitä, että Forth Energyn rakennuslupahakemuksen jatkoajanhakemus voidaan ja täytyy hylätä (Biofuelwatch A).

3.5 Poliittinen vai epäpoliittinen talous?

Grangemouthin biomassalaitoksen torjumisessa vastademokraattinen toiminta talouden toimijoita kohtaan oli nähdäkseni kampanjan voiton kannalta ratkaisevaa. Biofuelwatch ja muut kansalaisyhteiskunnan toimijat, niin Yhdistyneessä Kuningaskunnassa kuin Tanskassa pyrkivät vaikuttamaan talouden sektorin toimijoihin, joka vaikutti positiivisesti kampanjan voittoon. Kampanjan yhteydessä voidaan siis havaita, että vaikka toimintaa siirretään pois demokraattisen päätöksenteon piiristä markkinaehtoisen toiminnan piiriin, kansalaisyhteiskunta jatkaa läpinäkyvyyden vaatimista.

Kampanjan loppuvaiheessa Biofuelwatch -järjestön vastademokraattinen toiminta kohdistui biomassalaitosten rahoittajiin. Biofuelwatch oli aloittanut jo vuonna 2014 laajemman kampanjan Vihreän sijoittamisen pankkia (Green Investment Bank) kohtaan, ja järjesti sen yhteydessä useita mielenilmauksia Lontoossa ja Edinburghissa vuosina 2014-2016. He myös lähettivät avoimen kirjeen pankille, joka oli vuoteen 2016 saakka Skotlannin valtion omistama. Avoimen kirjeen on allekirjoittanut myös kolme Skotlannin parlamentin jäsentä ja muita kansalaisyhteiskunnan toimijoita. (Biofuelwatch A & Biofuelwatch I)

Vuonna 2014 Forth Energy ilmoitti, ettei se aiokaan rakentaa Grangemouthin biomassalaitosta, mutta yrittää etsiä sille toisen rakennuttajan. Vuosina 2014-2015 Biofuelwatch luuli kampanjan olleen voitettu, eikä jatkanut valvontavallan käyttöä projektin suhteen (Biofuelwatch A). Rakennuslupa siirtyi Silva Renewable Energy -yhtiölle, jolle Scottish Enterprise myönsi varoja rakentamiseen (Biofuelwatch A). Scottish Enterprise on Skotlannin valtion alaisuudessa toimiva virasto, ja se solmi salassapitosopimuksen varojen myöntämisen yhteydessä. Tästä syystä Biofuelwatch ja muut biomassalaitoksen vastustajat eivät tienneet rakennussuunnitelman jatkumisesta ennen vuotta 2017 (Biofuelwatch A; Sourcenews, 2018). Vastademokraattinen valvonta tehtiin siis valtion viraston toimesta mahdottomaksi salassapitosopimuksen avulla.

Vuonna 2017 Silva Renewable Energy -yhtiölle myönnettiin hinnanerosopimus, joka teki rakentamisesta kannattavampaa (Biofuelwatch A.) Biofuelwatch lähetti raportin potentiaalisille sijoittajille, jossa se moraalisten argumenttien lisäksi esitti todisteita siitä, ettei Grangemouthin biomassalaitos olisi taloudellisesti kannattava (Biofuelwatch A, Biofuelwatch J). Vuonna 2017 tanskalainen eläkerahasto kiinnostui projektista (Biofuelwatch A). Tanskalaiset kansalaisyhteiskunnan toimijat käyttivät vastademokraattista valtaa torjuakseen eläkerahaston sijoitukset Grangemouthin biomassalaitokseen ja eläkerahasto vetäytyi projektista vuonna 2018 (Biofuelwatch A). Hinnanerosopimus peruttiin vuonna 2018,

koska projekti ei edistynyt ja tämä teki projektista taas vähemmän taloudellisesti kannattavan (Biofuelwatch A).

Forth Energy haki vuonna 2017 rakennusluvalle jatkoaikaa, jotta se voisi löytää projektille kiinnostuneita rahoittajia (Biofuelwatch A, The Newsroom, 2019). Falkirkin neuvosto äänesti jatkoajan myöntämisestä viimein maaliskuussa 2019, ja hylkäsi jatkoajan myöntämisen äänin 6-5 (Biofuelwatch A, Falkirk Council, 2019A, Falkirk Council, 2019B).

4 YHTEENVETO

Tutkielmaani ohjasivat seuraavat tutkimuskysymykset: 1) Mitä keinoja kansalaiset käyttävät ottaakseen osaa keskusteluun metsäbiomassan kestävydestä ja metsäbiomassan energiakäyttöön Euroopassa? ja 2) Miten kansalaiset käyttävät vastademokraattista valtaa pyrkiessään haastamaan metsäbiomassan energiakäyttöä?

Kansalaisilla oli useita keinoja osallistua keskusteluun demokraattisessa järjestelmässä: 1) mediahuomiota tavoittelevat keinot: mielenosoitukset, julkiset lausunnot medialle, tiedottaminen blogikirjoitusten, tiedotteiden ja sosiaalisen median postausten avulla; 2) äänestyskellis-edustukselliseen päätöksentekoprosessiin osallistuminen: valitusten ja vastineiden laatiminen, koalitioiden rakentaminen poliitikkojen ja ympäristöhaitoista kärsivien toimialojen yhdistysten kanssa, 3) oikeudellisiin prosesseihin tukeutuminen ja 4) suora tiedottamistyö rahoittajille.

Vastademokraattisen vallan käyttö ilmeni valitsemassani tapausesimerkissä kaikilla Rosanvallonin jaottelemilla tavoilla: kansalaiset käyttivät vastademokraattista valvontaa, torjuntaa ja tuomitsemista. Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjassa kansalaisten osallistuminen päätöksentekoon metsäbiomassasta ylitti roolin, jonka äänestyskellis-edustuksellinen demokratia on heille varannut. Kansalaiset eivät tyytyneet äänestämään itselleen edustajia eivätkä luovuttaneet suvereenia päätöksenteko-oikeutta edustajilleen. Tämän sijaan kansalaiset jatkuvasti tarkkailivat, haastoivat ja pyrkivät peruuttamaan edustajiensa tekemiä päätöksiä. Tämä toiminta oli vastademokraattista valvontaa, torjuntaa ja tuomitsemista. Kansalaiset suhtautuivat vallanpitäjiin epäilevästi, mutta tämä epäily ei ole Grangemouthin biomassalaitoksen kampanjassa ilmennyt passivoitumisena: kansalaiset sen sijaan pyrkivät puuttumaan vallanpitäjien toimiin aktiivisesti.

Grangemouthin biomassalaitoksen vastustuskampanjassa Biofuelwatch muodosti liittolaissuhteita usean eri järjestöjen, paikallisten yhdyskuntaneuvostojen edustajien ja kolmen samanmielisen Skotlannin parlamentin jäsenen kanssa. Epäluottamus edustajiin ei siis ollut niin syvää, että se estäisi yhteistyön tekemisen täysin. Kansalaisyhteiskunnan toimijat ja äänestyskellis-edustuksellisen järjestelmän päätöksentekijät pystyivät siis luomaan liittolaissuhteita osana vastademokraattista

toimintaa. Biofuelwatch -järjestö ja koko koalitio eivät kuitenkaan onnistuneet tuomitsemaan Grangemouthin biomassalaitoksen rakennusluvan myöntänyttä energiaministeriä, Fergus Enwingiä, ja rankaisemaan tätä estämällä uudelleen valinnan Skotlannin parlamenttiin ja hallitukseen. Hän jatkoi työtään hallituksessa, mutta kuitenkin eri ministeritehtävissä. Myös tuomitseminen oikeudellisten prosessien kautta vaikuttaa epäonnistuneen. Tutkielmaani tehdessäni en löytänyt todisteita siitä, että oikeudellisen mielipiteen hankkiminen olisi vaikuttanut päätöksentekoprosessiin. En myöskään löytänyt todisteita siitä, että oikeudellista mielipidettä olisi käsitelty Falkirkkin neuvostossa, jossa käsiteltiin projektille jatkoajan myöntämistä. Rakennuttaja siis haki projektille jatkoaikaa, jotta sillä olisi ollut mahdollisuus löytää uusia kiinnostuneita rahoittajia, mutta sen myöntäminen kumottiin niukalla äänienemmistöllä.

Kansalaiset ottivat osaa metsäbiomassan kestävyyskeskusteluun ja metsäbiomassan energiakäyttöön Euroopassa vaikuttamalla siihen niin kansainvälisellä kuin paikallisella tasolla. Tarkastelemani kampanjan aikaan vaikuttamistasoja Grangemouthin biomassalaitoksen suhteen oli neljä poliittista tasoa: EU:n, Yhdistyneiden kuningaskuntien, Skotlannin valtion, aluevaltuustojen ja yhdyskuntaneuvoston tasot. Tämän lisäksi taloussektoriin vaikuttaminen pyrkimällä estämään rahoittamisen saaminen kestävämmäksi määritellylle projektille muodostaa oman tasonsa. Erityisesti vaikuttaminen taloussektorilla ja yhteistyö tanskalaisten kansalaistoimijoiden kanssa vaikutti merkittävältä lopputuloksen kannalta. Tanskalaiset vaikuttivat onnistuneesti kansallisen eläkerahaston sijoituspäätöksiin, jotta se vetäytyisi Grangemouthin biomassalaitoksen rakennusprojektista.

Pierre Rosanvallonin teoria vastademokratiasta tarjoaa nähdäkseni osuvan ikkunan tarkastella nykyajan demokratioiden tilaa. Teoria tekee kansalaisten osallistumisen ympäristöpolitiikkaan näkyväksi ja selittää viime vuosien kasvanutta medianäkyvyyttä. Medianäkyvyydellä kansalaisvaikuttajat pyrkivät toteuttamaan valvonta-, torjunta- ja tuomitsemisvaltaa. Tyytymättömyys päättäjiin ilmasto- ja biodiversiteettipolitiikassa näyttäytyy teorian valossa demokratiaa korjaavana toimintana. Teoria taustoittaa myös tuomioistuinten hyödyntämistä osana kansalaisvaikuttamista: sen voimistuminen ei ole uusi ilmiö vaan palaamista nuorien demokratioiden alkulähteille, joissa tuomioistuimilla oli suurempi valta osana demokraattisia järjestelmiä. Esimerkiksi vuonna 2020 kuusi Portugalin kansalaista haastoi 33 maata Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen liian heikkojen ilmastotoimien vuoksi (Yle uutiset, 2020). Vuonna 2022 ilmastojärjestö Aurora on ilmoittanut aikomuksestaan haastaa Ruotsin valtion oikeuteen riittämättömien ilmastotoimien (Helsingin Sanomat, 2022), ja vastaavasti Suomessa Greenpeace ja Suomen Luonnonsuojeluliitto ovat ilmoittaneet haastavansa Suomen valtion oikeuteen ilmastolain noudattamatta jättämisen vuoksi (Greenpeace Suomi, 2022).

Rajallisen ajan ja muiden resurssien vuoksi jouduin rajaamaan useita näkökulmia tämän tutkielman ulkopuolelle. Kahden eri kampanjan keskenään

vertailu toisi tutkielmalle lisäarvoa, sillä vertailevalla otteella tutkimusaineistosta voisi nousta tuloksia siitä, mitkä piirteet kampanjassa ovat tyypillisiä ja mitkä taas poikkeuksellisia. Kahden tai useamman valtion vertailu olisi kiinnostavaa, ja toisi esille erilaisten äänestyksellisten-edustuksellisten demokratioiden suhtautumista vastademokraattisiin vaikuttamisyrittäisiin. Lisäksi kansalaisuuden käsitteen tarkastelu olisi avannut mahdollisuuden syventää tässä tutkielmassa tehtyä analyysiä. Tämän lisäksi myös metsien luontokatoa vastustavat kansalaiset olisivat kiinnostava tutkimuskohde, sillä tutkimusta tehdessä nousivat esille erityisesti toimeenpano-ongelmat EU:n luonnonsuojelulainsäädännössä ja kansalaisilla vaikuttaa olevan suuri rooli lainsäädännön toimeenpanon valvonnassa. Myös syventyminen ilmasto- ja luontokatoaktiviteittien kansalaistottelemattomuuden ja suoran toiminnan analyysiin osana vastademokraattista kansalaisvaikuttamista tarjoaisi mahdollisuuksia kiinnostavalle analyysille.

LÄHTEET

Aineisto

Biofuelwatch A. "SUCCESS: HOW A LARGE, POLLUTING BIOMASS POWER PLANT IN GRANGEMOUTH GOT STOPPED". Biofuelwatch.org. Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/2018/grangemouth-success/>>, luettu 15.2.2022.

Biofuelwatch B. "GRANGEMOUTH RESIDENTS AND CAMPAIGN GROUPS OUTRAGED BY DECISION TO APPROVE FORTH ENERGY BIOMASS PLANT". Biofuelwatch.org. Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/2013/grangemouth-residents-and-campaign-groups-outraged-by-decision-to-approve-forth-energy-biomass-plant/>>, luettu 15.2.2022.

Biofuelwatch C. "SCOTTISH GOVERNMENT'S ROSYTH BIOMASS APPROVAL A BETRAYAL OF PROMISES" SAY CAMPAIGNERS". (2014). Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/2014/scottish-governments-rosyth-biomass-approval-a-betrayal-of-promises-say-campaigners/>>, luettu 15.2.2022.

Biofuelwatch D. "CLOSING SUBMISSION". (2012). Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/wp-content/uploads/Coalition-closing-submission.pdf>>, luettu 10.10.2022.

Biofuelwatch E. "RE: CONSENT APPLICATION FOR RENEWABLE ENERGY PLANT AT THE PORT OF GRANGEMOUTH BY FORTH ENERGY." (2010). Saatavilla <https://www.biofuelwatch.org.uk/wp-content/uploads/forth_energy_grangemouth_objection.pdf>, luettu 12.10.2022.

Biofuelwatch F. "RE: CONSENT APPLICATION FOR RENEWABLE ENERGY PLANT AT THE PORT OF ROSYTH BY FORTH ENERGY." (2010). Saatavilla <https://www.biofuelwatch.org.uk/wp-content/uploads/forth_energy_rosyth_objection.pdf>, luettu 12.10.2022.

Biofuelwatch G. "RE: CONSENT APPLICATION FOR RENEWABLE ENERGY PLANT AT KING GEORGE V DOCKS, DUNDEE BY FORTH ENERGY." (2010). Saatavilla <https://www.biofuelwatch.org.uk/wp-content/uploads/forth_energy_objection.pdf>, luettu 12.10.2022.

Biofuelwatch H. "RE: CONSENT APPLICATION FOR RENEWABLE ENERGY PLANT AT THE PORT OF LEITH BY FORTH ENERGY." (2011). Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/wp-content/uploads/Leith-Forth-Energy-objection.pdf>>, luettu 12.10.2022.

Biofuelwatch I. "OPEN LETTER TO GREEN BANK CALLS FOR END TO BIOMASS INVESTMENTS". (2014). Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/2014/gib-open-letter/>>, luettu 28.10.2022.

Biofuelwatch J. "NEW REPORT: GRANGEMOUTH BIOMASS PLANT MAY NOT BE FINANCIALLY VIABLE". (2017). Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/2017/grangemouth-investors-pr/>>, luettu 28.10.2022.

Croft, T. A. (2012). *Directorate for Planning and Environmental Appeals - Report to the Scottish Ministers*. The Scottish Government. Saatavilla <<https://www.dpea.scotland.gov.uk/Document.aspx?id=161727>>, luettu 26.4.2022.

Symonds, C. (23.6.2013) The system ain't working if community councils resign en masse. *Planning democracy*. Saatavilla <<https://www.planningdemocracy.org.uk/2013/the-system-aint-working-if-community-councils-resign-en-masse/>>, luettu 28.10.2022.

Tutkimuskirjallisuus

Biofuelwatch K. (Huhtikuu, 2022). #AXEDRAX CAMPAIGN. Saatavilla <<https://www.biofuelwatch.org.uk/axedrax-campaign/>>, luettu 28.10.2022.

Biography. Fergusewing.com. Saatavilla <<https://www.fergusewing.com/biography/>>, luettu 1.11.2022.

Camia, A., Giuntoli, J., Jonsson, K., Robert, N., Cazzaniga, N., Jasinevičius, G., Avitabile, V., Grassi, G., Barredo Cano, J.I. and Mubareka, S., The use of woody biomass for energy production in the EU, EUR 30548 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-27867-2, doi:10.2760/831621, JRC122719.

Council Conclusions on EU position for the Copenhagen Climate Conference (7-18 December 2009). Council of the European Union. Saatavilla <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/envir/110634.pdf>, luettu 25.4.2022.

Delivering the European Green Deal. European Commission. Saatavilla <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en>, luettu 26.4.2022.

Dooley, K., & Gupta, A. (2017). Governing by expertise: The contested politics of (accounting for) land-based mitigation in a new climate agreement. *International*

environmental agreements : politics, law and economics, 17(4), 483-500.

<https://doi.org/10.1007/s10784-016-9331-z>

European Commission. (2015). *Executive summary of the Public consultation*. Saatavilla <https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/docs/consultation/Executive%20summary%20of%20the%20Public%20consultation%20FI.pdf>, luettu 25.4.2022.

European Commission. (2019). *Brief on biomass for energy in the European Union*. Joint Research Centre. Saatavilla <<https://data.europa.eu/doi/10.2760/49052>>, luettu 25.4.2022.

European Commission, Joint Research Centre, *Brief on biomass for energy in the European Union*, Publications Office, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/546943>

European Commission. *Renewable energy directive*. Saatavilla <https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/renewable-energy-directive_en>, luettu 25.4.2022.

Falkirk Council. (2019A). *Agenda Item 9*. Saatavilla <<https://www.falkirk.gov.uk/coins/viewSelectedDocument.asp?c=e%97%9Db%96ly%8A>>, luettu 3.11.2022.

Falkirk Council. (2019B). *Record of votes taken at the meeting of planning committee on Tuesday 19 March 2019*. Saatavilla <<https://www.falkirk.gov.uk/coins/viewDoc.asp?c=e%97%9Db%96l%7B%90>>, luettu 3.11.2022.

Fairbrass, J. and A. Jordan. 2003. The Europeanization of interest representation: The case of United Kingdom environment policy. In *Influence and Interests in the European Union* (s. 150-171). Routledge.

Fernandez, S. (2003). Spanish Coordination in The European Union: The Case of the Habitats Directive. *Administration & society*, 34(6), 678-699.
<https://doi.org/10.1177/0095399702239170>

Greenpeace Suomi (28.11.2022): Suomen ensimmäinen ilmasto-oikeudenkäynti – Mistä siinä on kyse? Greenpeace.org. Saatavilla <<https://www.greenpeace.org/finland/blogit/ilmastonmuutos/suomen-ensimmainen-ilmasto-oikeudenkaynti-mista-siina-on-kyse/>>, luettu 20.12.2022.

Haberl, H., Fischer-Kowalski, M., Krausmann, F., Martinez-Alier, J., & Winiwarter, V. (2011). A socio-metabolic transition towards sustainability? Challenges for another Great Transformation. *Sustainable development (Bradford, West Yorkshire, England)*, 19(1), 1-14. <https://doi.org/10.1002/sd.410>

Helsingin Sanomat (25.11.2022): Nuoret haastoivat Ruotsin valtion oikeuteen puutteellisen ilmastopolitiikan vuoksi. Kirjoittaja: Pyy, T. Saatavilla <<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000009226087.html>>, luettu 20.12.2022.

IPBES (2019): Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. S. Díaz, J. Settele, E. S. Brondízio, H. T. Ngo, M. Guèze, J. Agard, A. Arneth, P. Balvanera, K. A. Brauman, S. H. M. Butchart, K. M. A. Chan, L. A. Garibaldi, K. Ichii, J. Liu, S. M. Subramanian, G. F. Midgley, P. Miloslavich, Z. Molnár, D. Obura, A. Pfaff, S. Polasky, A. Purvis, J. Razzaque, B. Reyers, R. Roy Chowdhury, Y. J. Shin, I. J. Visseren-Hamakers, K. J. Willis, and C. N. Zayas (eds.). IPBES secretariat, Bonn, Germany. 56 pages. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3553579>

Mather-Gratton, Z. J., Larsen, S., & Bentsen, N. S. (2021). Understanding the sustainability debate on forest biomass for energy in Europe: A discourse analysis. *PloS one*, 16(2), e0246873. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0246873>

Ollikainen M., Weaver, S., Seppälä, J. (2019) *An approach to nationally determined contributions consistent with the Paris Climate Agreement and Climate Science: Application to Finland and the EU*. The Finnish Climate Change Panel. https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2019/10/Finlands-globally-responsible-contribution_final.pdf

Rosanvallon, P., & Kilpeläinen, T. (2008). *Vastademokratia: Poliittikka epäluulon aikakaudella*. Vastapaino.

Savaresi, A., Perugini, L., & Chiriaco, M. V. (2020). Making sense of the LULUCF Regulation: Much ado about nothing? *Review of European Community & international environmental law*, 29(2), 212-220. <https://doi.org/10.1111/reel.12332>

Searchinger, T. D., Hamburg, S. P., Melillo, J., Chameides, W., Havlik, P., Kammen, D. M., . . . Tilman, G. D. (2009). Fixing a Critical Climate Accounting Error. *Science (American Association for the Advancement of Science)*, 326(5952), 527-528. <https://doi.org/10.1126/science.1178797>

Sotirov, M., Winkel, G., & Eckerberg, K. (2021). The coalitional politics of the European Union's environmental forest policy: Biodiversity conservation, timber legality, and climate protection. *Ambio*, 50(12), 2153-2167. <https://doi.org/10.1007/s13280-021-01644-5>

Sourcenews. (9.7.2018). Scottish Enterprise will not sign secrecy deals with companies again, following public outcry. Kirjoittaja: Logan, C. Saatavilla <<https://sourcenews.scot/scottish-enterprise-will-not-sign-secrecy-deals-with-companies-again-following-public-outcry/>>, luettu 26.10.2022.

Söderberg, C., & Eckerberg, K. (2013). Rising policy conflicts in Europe over bioenergy and forestry. *Forest policy and economics*, 33, 112-119.
<https://doi.org/10.1016/j.forpol.2012.09.015>

The Newsroom. *Grangemouth biomass plant goes before Falkirk Council planning committee*. (14.3.2019). The Falkirk Herald.
<https://www.falkirkherald.co.uk/news/grangemouth-biomass-plant-goes-falkirk-council-planning-committee-121788>

The Scotsman (19.5.2021): Scottish Cabinet Reshuffle: Fiona Hyslop and Fergus Ewing to step down from Scottish government. Kirjoittaja: Murray, B. Saatavilla <<https://www.scotsman.com/news/politics/scottish-cabinet-reshuffle-fiona-hyslop-and-fergus-ewing-to-step-down-from-scottish-government-3241992>>, luettu 1.11.2022.

Majava, A., Vadén, T., Toivanen, T., Järvensivu, P., Lähde, V., & Eronen, J. T. (2022). Sectoral low-carbon roadmaps and the role of forest biomass in Finland's carbon neutrality 2035 target. *Energy strategy reviews*, 41, 100836.
<https://doi.org/10.1016/j.esr.2022.100836>

The Scottish Government. (2010). Forth Energy - Sustainability Statement for the Grangemouth Renewable Energy Plant. Saatavilla <<https://www.gov.scot/binaries/content/documents/govscot/publications/foi-eir-release/2018/04/foi-18-00720/documents/foi-18-00720-related-documents-part-5-pdf/foi-18-00720-related-documents-part-5-pdf/govscot%3Adocument/FOI-18-00720%2B-%2Brelated%2Bdocuments%2B-%2Bpart%2B5.pdf>>, luettu 4.11.2022.

The Scottish Government. (ei pvm.) Challenging planning decisions: guidance. Saatavilla <<https://www.gov.scot/publications/challenging-planning-decisions-guidance/>>, luettu 4.11.2022.

UNEP. Convention on Biological Diversity. (2020). Report of the open-ended working group on the post-2020 global biodiversity framework on its second meeting. Saatavilla <<https://www.cbd.int/doc/c/b14d/6af5/a97c4f2c9d58203f5e2e059c/wg2020-02-04-en.pdf>>, luettu 15.10.2022.

UNEP. Convention on Biological Diversity. (2021). Conference of the parties to the convention on biological diversity, Fifteenth meeting. Saatavilla

<<https://www.cbd.int/doc/c/9316/afac/9eb22320f68f51aa8c815e66/cop-15-01-rev1-en.pdf>>, luettu 15.10.2022.

UNEP. Convention on Biological Diversity. (2022). Open-ended working group on the post-2020 global biodiversity framework, fifth meeting. Saatavilla <<https://www.cbd.int/doc/c/dfeb/e742/b936c09eae9dd558c1310b5b/wg2020-05-02-en.pdf>>, luettu 15.10.2022.

Weber, N., & Christophersen, T. (2002). The influence of non-governmental organisations on the creation of Natura 2000 during the European Policy process. *Forest policy and economics*, 4(1), 1-12. [https://doi.org/10.1016/S1389-9341\(01\)00070-3](https://doi.org/10.1016/S1389-9341(01)00070-3)

Wurzel, R. 2008. European Union Environmental Policy and Natura 2000. In Legitimacy in European Nature conservation policy: Case studies in multilevel governance, ed. J. Keulartz and G. Leistra, 259–282. Dordrecht: Springer.

WWF European Policy Office, 2000. *Habitats Directive WWF European Shadow List, June 2000*. WWF European Policy Office, Brussels.

Xu, H., Cao, Y., Yu, D., Cao, M., He, Y., Gill, M., & Pereira, H. M. (2021). Ensuring effective implementation of the post-2020 global biodiversity targets. *Nature ecology & evolution*, 5(4), 411-418. <https://doi.org/10.1038/s41559-020-01375-y>

Yle uutiset (9.9.2020): Portugalilaisnuoret haastavat Euroopan valtiot oikeuteen ilmastolaiskuuden vuoksi – myös Suomi on haastettujen listalla. Kirjoittaja: Saarikoski, J. Saatavilla <<https://yle.fi/a/3-11533326>>, luettu 20.12.2022.

LIITTEET

LIITE 1

European Commission, Joint Research Centre, 2021, s. 6:

“But what does “sustainable” mean? – The operationalisation of this concept is necessarily adapted to local socio-economic, political and biophysical contexts, and local priorities will also be affected by societal values. For example, forest management goals might be focused more on protection and nature conservation or they might favour wood production. Implementing sustainable forest management should aim at balancing multiple functions and securing their continued provision in the future.

We highlight the fact that the governance of bioenergy sustainability is characterised by uncertainty about consequences, diverse and multiple engaged interests, conflicting knowledge claims and high stakes, and can thus safely be dubbed ‘a wicked problem’. In other words, as scientists, we need to clearly understand our role in this debate: we can gather and synthesise evidence highlighting problems and possible solutions as honest brokers of policy options, but we cannot identify the ‘right’ policy tool or the ‘right’ policy principle to follow because those issues are within the realm of the political arena and no amount of scientific research will appease ethical disputes.”

LIITE 2

Biofuelwatch E, “RE: CONSENT APPLICATION FOR RENEWABLE ENERGY PLANT AT THE PORT OF GRANGEMOUTH BY FORTH ENERGY.”, 2010, s. 3:

“In summary, Scottish planning policy makes it clear that wider impacts of developments should be considered and does not in any way preclude biomass sourcing from this requirement. --

We would point out that so far biomass and biofuel power stations approved in the UK have been approved without any sourcing restrictions in the planning conditions. Companies are not bound by claims they make about 'planning intentions'. Last year, DECC approved MGT Power's application to build a 295 MW biomass power station at Teesside Port. MGT claimed that all or most of the wood would come from North America where there was no 'net deforestation' (even though significant recent losses of forest cover in North America have been well documented) (tinyurl.com/37upmz5 and tinyurl.com/36t3s36). Shortly after winning planning consent they signed a Memorandum of Understanding with Suzano Papel e Celulose

for most of the wood to come from Brazilian eucalyptus plantations (tinyurl.com/3yukqn7)."

LIITE 3

Biofuelwatch D, "CLOSING SUBMISSION", 2012:

"In determining this application, we urge Ministers to take a global view of sustainable development and apply the perspective set out in Scotland's Sustainable Development Strategy of 2005: "This strategy is based upon the principles of environmental justice. The ultimate goal is to secure a fairer world and a fairer future, enabling all people throughout the world to satisfy their basic needs and enjoy a better quality of life without compromising the quality of life of future generations. Our commitment to reducing the size of Scotland's global environmental impact is a reflection of our commitment to environmental justice."

In our considered view, the REP will do little if anything to mitigate climate change, particularly in the short term because of its „carbon debt“ and its high rate of carbon emissions compared with cleaner renewable electricity technologies like wind and marine. Later in its planned life it will be generating electricity with a considerably higher carbon footprint than is recommended in advice to Government. This will be the case even after the carbon debt is written off (suggested by the Applicant to be as little as nine years - a figure we do not accept.) The Applicant's case is that the climate impacts of the REP are positive and valuable. They stressed the importance of treating the proposal as a source of both low carbon heat and electricity to maximise the value. But their evidence seeking to make the case that the REP is a viable source low carbon heat was far from convincing.

In reality, the most likely outcome - despite the condition requiring heat connections to be installed to the property boundary - is that the REP will be operated for many years, if not for its whole life, without delivering substantial amounts of heat. It will therefore be inefficient, wasteful of natural resources and deprive other more beneficial uses for biomass as a heating fuel. With minimal, if any climate benefits, there is the possibility that the REP would delay the urgent need to decarbonise Britain's electricity supply. As such, greater attention needs to be given to its adverse impacts.

Our evidence to the inquiry regarding these disbenefits addressed 5 main areas: 1) Principles and Policy: The compatibility of the Renewable Energy Plant with Scottish policy on renewable energy and biomass specifically; 2) Sustainability - the impacts of fuel sourcing and production on climate, biodiversity and people in other countries; 3) the consequences of the REP operations on local air quality and human health; 4) water pollution and fisheries impacts and 5) the effect on the visual amenity within Grangemouth."

LIITE 4

Lainaus Grangemouthin biomassalaitosta vastustan koalition vastineesta, Croft, 2012, s. 47:

"5.34 The rationale for using biomass as a fuel in thermal power stations is that the net carbon emissions are lower than those from fossil fuels. Large savings in carbon emissions are deemed to occur because replacement or additional biomass is assumed to sequester the combustion emissions from the power station. The European Union methodology for assessing the climate impacts of biomass energy makes a straightforward assumption that all combustion emissions are sequestered by re-growth.

5.35 This position has been challenged over many years by scientific authorities who say that the time delay to sequester emissions (the carbon debt) should be taken into account, especially with the pressing need to reduce atmospheric CO₂ levels in the near term, such as this decade. Scientific opinion has also highlighted the significance of 'additionality', posing the question: is it reasonable to assume, as the official position does, that the existence of biomass combustion emissions in the atmosphere actually causes re-growth to happen faster than it would have done anyway?

5.36 The extent of the carbon debt and the certainty with which it can be predicted are controversial."